

‘Sociale moestuin Sliedrecht’

Herinrichting sportterrein Thorbeckelaan / Burg. Feitsmapark

Velp, 22 juni 2012
Wendy Lenders

Ontmoeting in een veelzijdig en natuurlijk park in het hart van Sliedrecht

Colofon

'Sociale moestuin Sliedrecht'
Herinrichting Sportterrein Thorbeckelaan /
Burg. Feitsmapark

School: Hogeschool van Hall Larenstein

Opleiding: Tuin- en Landschapsrichting

Major: Tuinarchitectuur

Onderdeel: Afstuderen 4e jaar

Begeleiding: Johan Vlug
Ard Middeldorp
Theo Reesink
Willem Verhoeven
Lilian van Oosterhoudt

Teksten: Wendy Lenders

Foto's: Wendy Lenders

Vormgeving: Wendy Lenders

Illustraties: Wendy Lenders

Druk: Repro van Hall Larenstein

Datum: 22 juni 2012

Voorwoord

Beste lezer,

Dit rapport is geschreven door Wendy Lenders in het kader van het afstuderen van de opleiding Tuin- en Landschapsinrichting, afstudeerrichting Tuinarchitectuur. In dit rapport zijn alle producten die betrekking hebben op de ontwerpopgave van de afstudeerfase samengevoegd.

Het rapport is geschreven naar aanleiding van een vraag van de sociale moestuin Sliedrecht. De vraag is hoe deze moestuin ingepast kan worden in het plangebied, het Burg. Feitsmapark en het sportterrein Thorbeckelaan midden in Sliedrecht. De wens bestaat om ook op langere termijn te kijken naar hoe het gebied omgevormd kan worden tot een aantrekkelijk recreatiegebied voor Sliedrecht.

Graag wil ik mijn docenten bedanken voor de begeleiding van de opgave. Ook de enthousiaste houding van de Stichting Sociale Moestuin Sliedrecht, de gemeente Sliedrecht en Alterra heeft bijgedragen aan dit product. Hierbij wil graag de betrokken personen bedanken.

Ik hoop dat in dit rapport het volledige proces dat ik voor deze ontwerpopgave heb doorlopen duidelijk wordt. Ik wens u als lezer veel plezier bij het lezen van dit rapport.

Velp, 22 juni 2012
Wendy Lenders

‘Sociale moestuin Sliedrecht’

Herinrichting sportterrein Thorbeckelaan / Burg. Feitsmapark

Ontmoeting in een veelzijdig en natuurlijk park in het hart van Sliedrecht

Inhoudsopgave

Voorwoord		8. Deeluitwerking	35
1. Inleiding	7	8.1 Keuze deeluitwerking	35
2. Vraagstelling, probleemstelling en opgave	9	8.2 Visie en concept deeluitwerking	35
3. Inventarisatie	11	8.3 Deeluitwerking	37
4. Analyse	13	8.4 Uitwerking onderdelen	43
4.1 Groenstructuur	13	8.4.1 Uitwerking boomgaard	43
4.2. Waterstructuur	14	8.4.2 Uitwerking bosstrook	49
4.3. Recreatie	15	8.4.3 Uitwerking bomenweide	53
4.4 Stedenbouwkundige structuur / bebouwing	16	8.4.4 Uitwerking hoofdpad met bomenlaan	55
4.5 Gemeentelijk beleid - Structuurvisie	17	8.4.5 Uitwerking centrale plek	59
5. Visie en concept	19	8.4.6 Uitwerking moestuin	69
5.1 Visie	19	Bronnenlijst	77
5.2 Concept	21	Bijlage 1. Globale grondbalans	
5.3 Programma	21	Bijlage 2. Kostenraming deelgebied	
6. Masterplan	23	Bijlage 3. Masterplan A3 1:2000	
6.1 Het masterplan	23	Bijlage 4. Deeluitwerking A3 1:1000	
6.2 Inzichten vanuit het onderzoek	27	Bijlage 5. Detailuitwerking A3 1:100	
6.3 Het masterplan herzien	29	Bijlage 6. Technische profielen A3	
7. Fasering	31	Bijlage 7. Technisch detail brug A2	
		Bijlage 8. Technisch detail vlinder A3	
		Bijlage 9. Technisch detail pergola A2	
		Bijlage 10. Bestratingsdetail plein A3	

1 Inleiding

Het projectgebied, het Burg. Feitsmapark en Sportterrein Thorbeckelaan in Sliedrecht, is een gebied midden in Sliedrecht waar veel functies in zijn ondergebracht. Er bestaan veel kansen voor het gebied om een aantrekkelijke ontmoetingsplek te worden voor de Sliedrechtenaren. Op dit moment spelen echter een aantal problemen waardoor dit niet voldoende mogelijk is.

In opdracht van de sociale moestuin Sliedrecht en de gemeente Sliedrecht is er daarom gekeken hoe het gebied zich in de toekomst kan ontwikkelen en wat het aandeel van de sociale moestuin hierin is. Er is daarom allereerst een inventarisatie en analyse van geheel Sliedrecht en vervolgens van het projectgebied en de omliggende wijken gemaakt. Vanuit deze analyse zijn een visie en een concept opgesteld. Deze basis heeft vervolgens geleid tot het masterplan voor de toekomstige inrichting van het gebied. Nadat het masterplan nog een keer herzien is en er een fasering voor het gebied is opgesteld, is er voor een deelgebied binnen het masterplan een uitwerking tot op het detailniveau gemaakt.

De opbouw van het rapport is als volgt. Allereerst wordt hoofdstuk 2 de vraagstelling, probleemstelling en de opgave kort toegelicht. In het derde en vierde hoofdstuk volgt de inventarisatie en de analyse van het gebied en de context ervan. In hoofdstuk 5 worden de visie en het concept besproken. In hoofdstuk 6 wordt het masterplan nader toegelicht. De gefaseerde aanleg van het masterplan wordt besproken in hoofdstuk 7. Tenslotte wordt in hoofdstuk 8 de deelsluitwerking toegelicht.

2

Vraagstelling, probleemstelling en opgave

In dit hoofdstuk worden achtereenvolgens de vraagstelling, de probleemstelling en de opgave besproken.

Vraagstelling

De aanleiding van de opgave wordt gevormd door hoe het actuele vraagstuk stadslandbouw (sociale moestuin) ingepast kan worden binnen het projectgebied (sportterrein Thorbeckelaan/ Burg. Feitsmapark). Vanuit de Stichting Sociale Moestuin Sliedrecht en bewoners van Sliedrecht is de vraag gekomen naar een duurzame moestuin. Daarnaast vraagt de gemeente Sliedrecht een definitief gefaseerd plan op grotere schaal dat inspeelt op de ruimtelijke problematiek van Sliedrecht als geheel (het masterplan). Beide vragen dienen samengebracht te worden binnen de opgave.

Probleemstelling

De probleemstelling van het projectgebied speelt op verschillende schaalniveaus: Sliedrecht (en omgeving), het projectgebied en de ruime omgeving en het projectgebied en de aansluiting met de nabije omgeving.

Op de schaal van heel Sliedrecht is de vraag hoe het projectgebied zich moet presenteren t.o.v. de huidige groen-, water- en infra en stedenbouwkundige structuren. Het gebied presenteert zich nu voornamelijk als een 'eiland' en kent weinig verbanden met de structuren in Sliedrecht. Belangrijk is dan ook hoe er aansluitingen kunnen worden gemaakt met de structuren binnen Sliedrecht.

Op de kleinere schaal van het projectgebied en de omgeving spelen een aantal problemen / zijn een aantal knelpunten aanwezig. Allereerst bestaat het projectgebied op dit moment uit erg veel functies die weinig samenhang kennen; het lijken allemaal ad-hoc oplossingen. De doorsnijding van de Thorbeckelaan en de bebouwing ten zuiden van het sportterrein komen de samenhang in het gebied ook niet ten goede. Op functioneel en ruimtelijk gebied bestaat er op dit moment dan ook geen relatie tussen beide delen (sportterrein/park). Bovendien raken beide delen steeds verder ingesloten door bebouwing. Dit komt niet overeen met de structuurvisie van de gemeente. In deze structuurvisie wordt juist gepleit voor een groene opzet als onderdeel van de 'Parkenreeks' die aansluit bij de recreatiezone rond de Tiendweg.

De opgave

De eerste fase van de opgave is het maken van een integraal en gefaseerd ontwikkelingsplan voor het projectgebied, Sportterrein Thorbeckelaan en het Burg. Feitsmapark en omliggende stedelijke omgeving. Het streven is om gebouwde en ongebouwde voorzieningen, recreatieve functies en routes, verblijven/spelen en andere activiteiten, maar ook water, groen, natuurstroken en -plekken zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen en met elkaar te integreren. Belangrijk in het plan is de inpassing van de verschillende functies, waaronder de sociale moestuin. Hierbij is het belangrijk dat er wordt gekeken naar hoe de verschillende functies in samenhang met elkaar ingepast kunnen worden.

Fig. 3.1 / 3.2 / 3.3 Ligging van het projectgebied

3 Inventarisatie

In dit hoofdstuk wordt kort de inventarisatie van het projectgebied besproken.

Ligging en beschrijving van het projectgebied

Het projectgebied is gelegen in Sliedrecht, een langgerekt dorp in Zuid-Holland dat behoort tot de zogenaamde Drechtsteden. Het dorp ligt langs de vrij druk bevaren rivier de Beneden-Merwede en is de thuishaven van vele baggerbedrijven. Aan de noordzijde van Sliedrecht bevindt zich een open landschap bestaande uit veengronden met langgerekte kavels (slagenverkaveling). Waterstructuren in de vorm van sloten zijn er veel aanwezig. Ten zuiden van de rivier ligt de gemeente Dordrecht. Sliedrecht ligt min of meer ingesloten tussen de Beneden-Merwede, de snelweg (A15) en de spoorlijn Dordrecht-Gorinchem (fig. 3.1 / 3.2).

Het projectgebied bevindt zich vrij centraal in Sliedrecht, iets ten oosten van de dorpskern van Sliedrecht. Het gebied bestaat uit twee delen: het Burg. Feitsmapark en het Sportterrein Thorbeckelaan. Beide delen worden van elkaar gescheiden door de Thorbeckelaan. Deze weg ligt parallel aan de A15 die zich ten noorden van het projectgebied bevindt (fig. 3.3).

Het Burg. Feitsmapark, gelegen ten zuiden van de Thorbeckelaan, is een stadspark uit de jaren '60 waarin nu een vrij grote kinderboerderij en een natuurspeelplaats in opgenomen zijn. Aan de westzijde van het park is en wordt er nieuwbouw gepleegd. Deze nieuwbouw betreft een nieuw schoolgebouw van het Griendcollege dat direct aan het park grenst en een complex met terraswoningen aan de Prof. Kamerlingh

Onneslaan.

De locatie voor de moestuin valt binnen het Sportterrein Thorbeckelaan (ten noorden van de Thorbeckelaan). In het noordelijke deel van het sportterrein bevinden zich inmiddels tuinen van de volkstuintenvereniging Sliedrecht en in de zuidoostzijde bevinden zich gebouwen van het medisch zorgcentrum. De zuidzijde van het sportterrein is min of meer dichtbezet doordat de gebouwen van het zorgcentrum aansluiten op de gebouwen van de diverse sportverenigingen. De sportvoorzieningen die zich in het noordelijke deel van het projectgebied bevinden zijn: een korfbalveld, een trimveld en een ijsbaan/ hardlooppaas.

De directe omgeving van het projectgebied bestaat uit verschillende buurten. Zo ligt ten westen van het projectgebied de Staatsliedenbuurt bestaande uit voornamelijk laagbouw en ten oosten de hoogbouw langs de Lijsterweg. In het noordoosten sluit het gebied direct aan op de recreatieve groen- blauwe zone langs de Tiendweg. Deze recreatieve groenzone wordt gezien als de rijkdraad van de 'Parkenreeks' van verschillende groengebieden langs de Tiendweg (zoals beschreven in de Structuurvisie 2006).

Belangrijke eigen bevinding

Bijzonder aan het projectgebied is de brede groen- en waterstructuur aan de westzijde van het projectgebied. De structuur verbindt niet alleen beide delen met elkaar, maar zorgt ook voor verankering met de zuidelijke wijken omdat de structuren ten zuiden van het gebied de wijken inlopen (fig. 3.4 / 3.5)

Fig. 3.4 Groen- en waterstructuur aan westzijde projectgebied.

Fig. 3.5 Brede groen- en waterstructuren in zuidelijke wijken.

4 Analyse

In dit hoofdstuk wordt de analyse besproken. Achtereenvolgens worden behandeld: groenstructuur, waterstructuur, recreatie, stedenbouwkundige structuur en het gemeentelijk beleid.

4.1 Groenstructuur

De belangrijkste groenstructuren in Sliedrecht zijn de Tiendweg/parkenreeks en het oude lint over de dijk. Dit zijn twee belangrijke oost-west gerichte groene dragers. Noord-zuidverbindingen tussen beide structuren zijn niet sterk (genoeg) aanwezig. Ter hoogte van het plangebied is ook een noord-zuidverbinding mogelijk. Er zijn namelijk ten zuiden van het projectgebied veel vrij brede groenstroken aanwezig (veelal met water), maar deze zijn op dit moment vrij versnipperd waardoor ze geen doorgaande structuur vormen. Deze verbindingen zijn belangrijk omdat ze de Tiendweg/parkenreeks direct met onder andere het centrum, de waterbus en de singel langs de Beneden-Merwede verbinden.

Een andere belangrijke groenstructuur binnen Sliedrecht, die ondergeschikt is aan bovenstaande structuren omdat deze recreatief minder aantrekkelijk is, is de rondgang gevormd door onder andere de Thorbeckelaan en de Deltalaan. Het betreft de belangrijkste infrastructurele verbinding binnen Sliedrecht. Het projectgebied neemt een bijzondere positie in t.o.v. deze weg, omdat het projectgebied het enige groengebied is waar de weg doorheen snijdt.

In de meer directe omgeving van het projectgebied is te zien dat er weinig bomenstructuren vanuit de wijk verbonden zijn met het projectgebied.

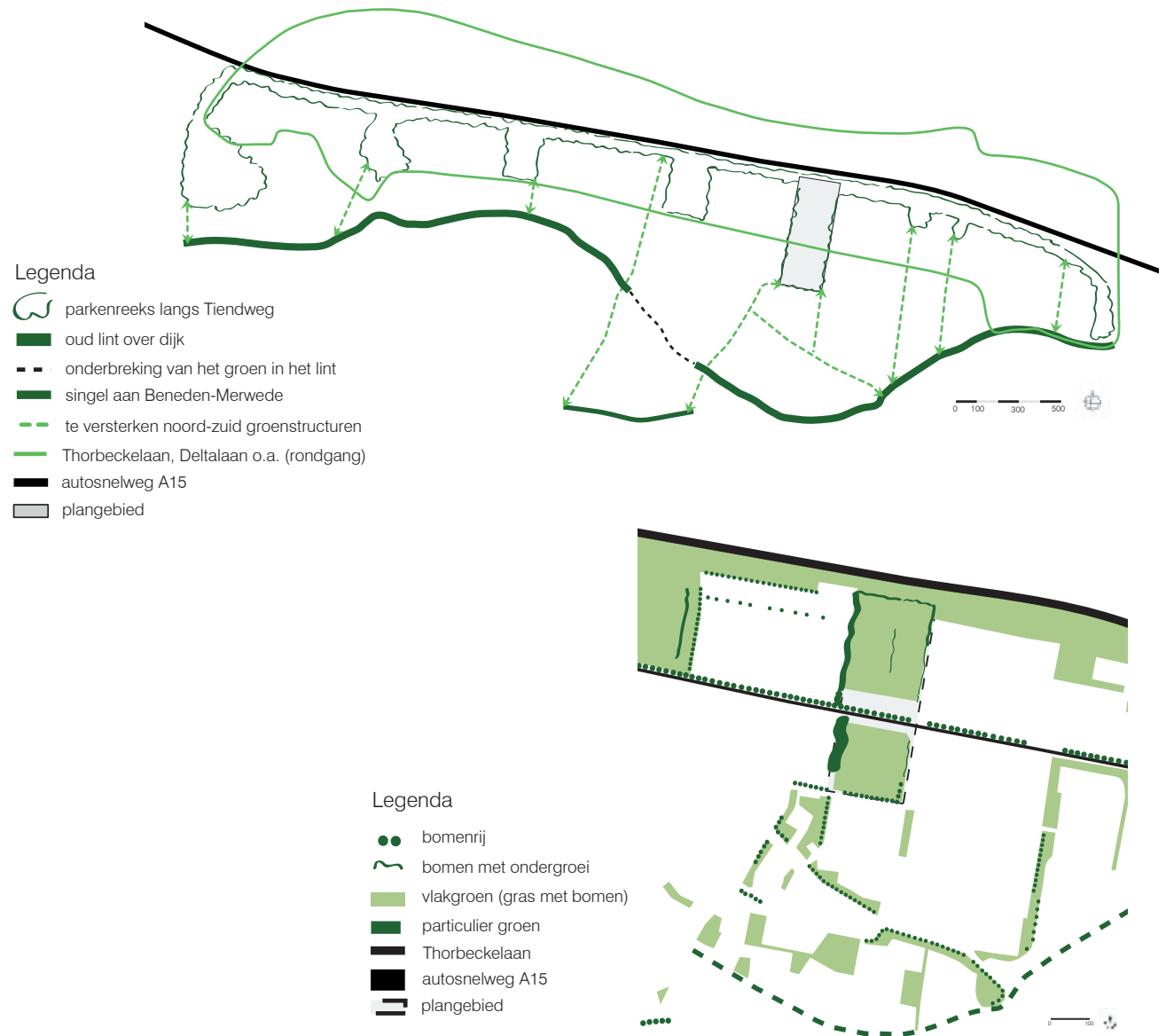
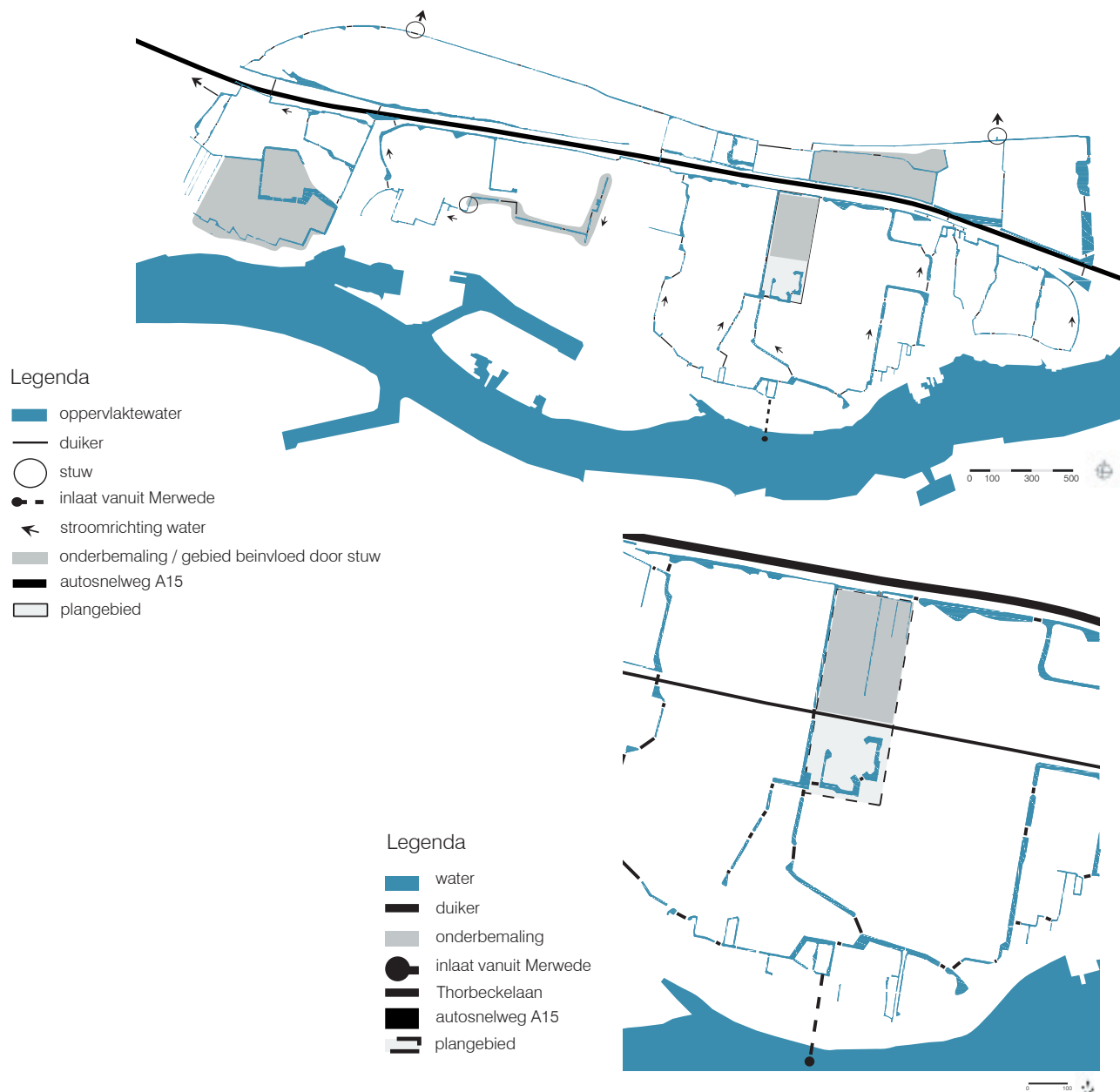

Fig. 4.1.1 / 4.1.2 Analyse groenstructuur van geheel Sliedrecht en de omliggende wijken.

4.2 Waterstructuur

De wateren in Sliedrecht wateren af op de polder aan de noordzijde (Alblasserwaard). Het gehele watersysteem van Sliedrecht staat met elkaar in verbinding middels een groot aantal duikers.

Een keer per jaar wordt het gehele watersysteem doorgespoeld met het water uit de Beneden- Merwede via een inlaat.

De waterloop ter hoogte van de Tiendweg (overblijfselen van de oude Tiendwetering) is een belangrijke waterstructuur binnen Sliedrecht, omdat vanaf deze waterloop kleinere waterlopen Sliedrecht in lopen. Een van deze kleinere waterlopen, direct met het water aan de Tiendweg verbonden, loopt aan de rand van het projectgebied en vertakt ten zuiden van het projectgebied in meerdere waterlopen. Deze waterloop aan de westrand vormt dan ook de belangrijkste waterstructuur van het projectgebied. De waterlopen rond het projectgebied bevinden zich alle in de brede groenstroken die in de groenstructuurkaart te zien zijn.

Opvallend is dat de twee delen van het gebied, op de brede waterloop aan de westzijde na, een verschillende waterstructuur hebben. Het noordelijke deel bevat noord-zuidstructuren die van de polderstructuur zijn afgeleid, terwijl het zuidelijk deel een meer organische waterstructuur heeft. Daarnaast wordt het water in het noordelijke deel van het projectgebied op een lager peil gehouden middels een onderbemaling.

Fig. 4.2.1 / 4.2.2 Analyse waterstructuur van geheel Sliedrecht en de omliggende wijken.

4.3 Recreatie

De belangrijkste recreatieve fietsroute (fietsknooppuntenroute) loopt nu over de dijk en is ten oosten en westen van Sliedrecht verbonden met de Alblasserwaard. Een andere belangrijke recreatieve route die niet is opgenomen in de regionale routing is de Tiendweg, die door Sliedrecht enaren veel gebruikt wordt. Een aanvulling op deze twee recreatieve routes kunnen de noord-zuidverbindingen zijn die bij de groenstructuur reeds beschreven worden. Deze brede groen- en waterstructuren hebben potentie om aan het recreatieve netwerk toe te worden gevoegd en een verbinding te worden tussen de Tiendweg en het lint. Een van deze belangrijke noord-zuidstructuren loopt door het projectgebied en passeert het centrum, de waterbus die een verbinding vormt met de overzijde van de Merwede, en de singel aan de Merwede met uitzicht over de rivier. Een knelpunt is alleen de afbuiging die moet worden gemaakt bij het projectgebied om op deze route te komen. Overigens zijn er meerdere routes mogelijk die ten zuiden van het projectgebied via interessante plekken een verbinding vormen tussen de Tiendweg en het lint. Belangrijk is echter dat het projectgebied de schakel vormt in deze routes.

Het oostelijke deel van het lint is daarnaast minder aantrekkelijk vanwege het bedrijventerrein en veel nieuwbouw. Via de Tiendweg en de noord-zuidverbinding door het projectgebied zou het projectgebied ook deel uit kunnen gaan maken van het regionale fietsrouten netwerk. De noord-zuidverbindingen zijn dus op lokaal en regionaal niveau belangrijk voor de recreatie.

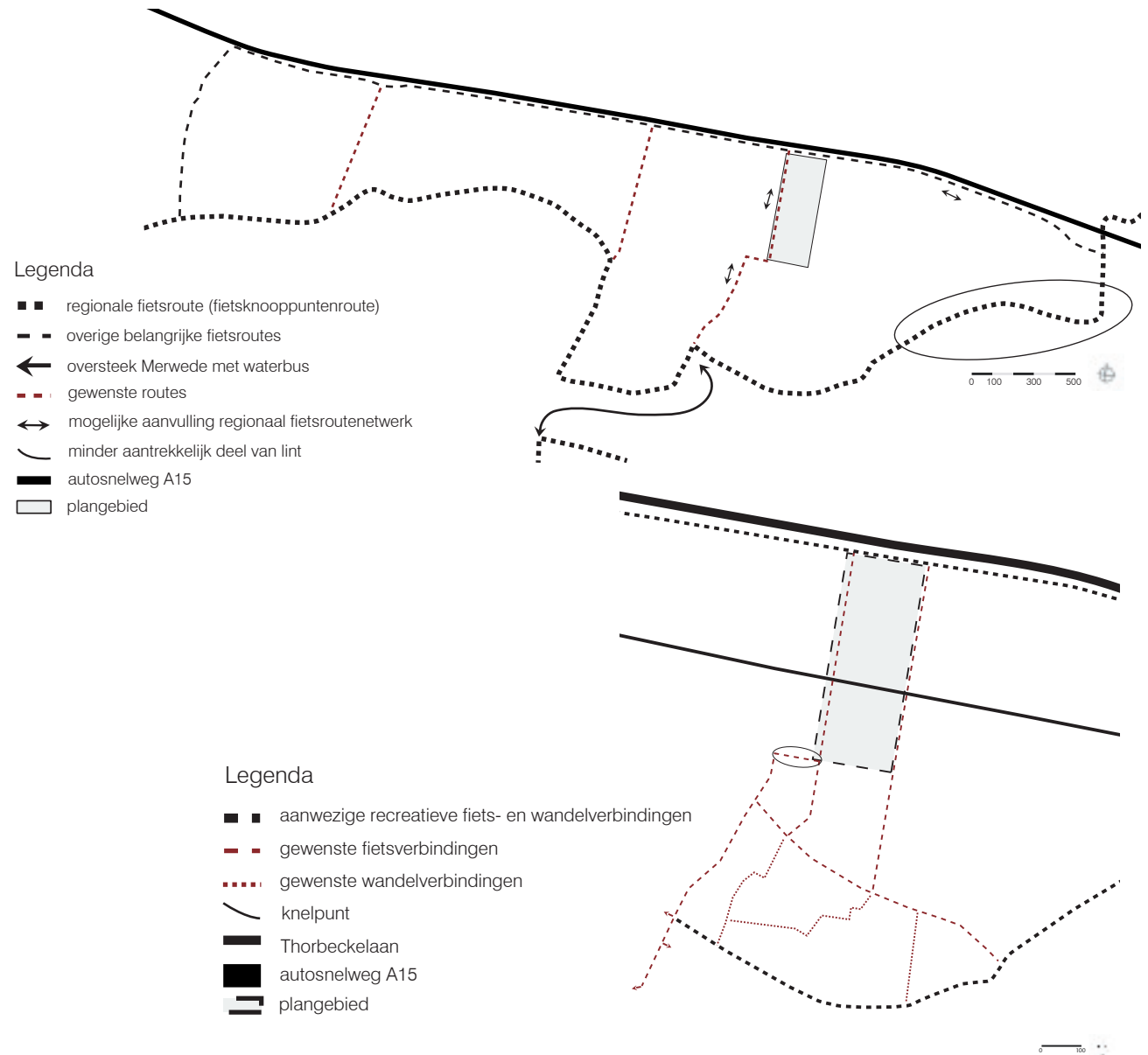

Fig. 4.3.1 / 4.3.2 Analyse recreatie van geheel Sliedrecht en de omliggende wijken.

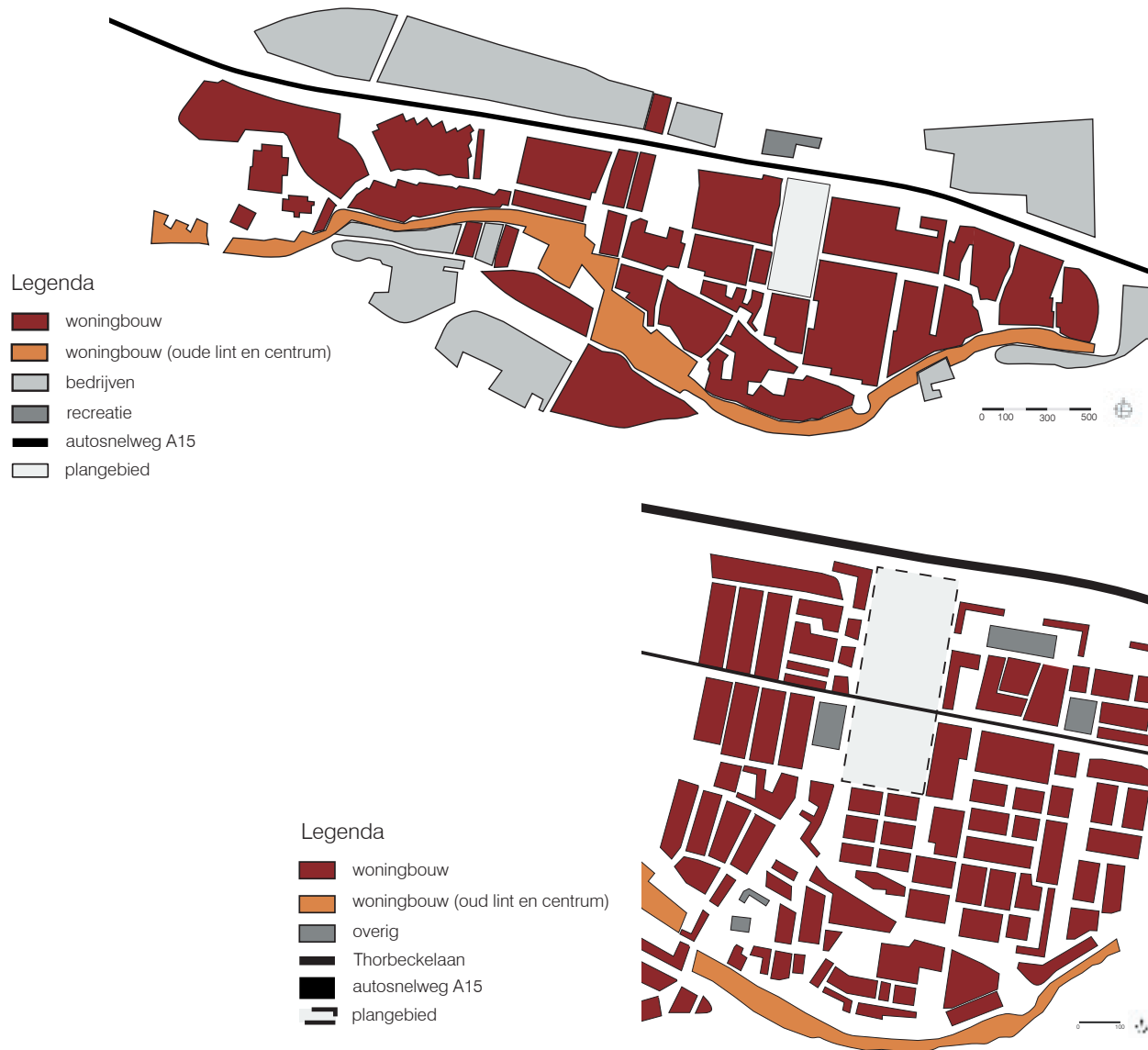

Fig. 4.4.1 / 4.4.2 Stedenbouwkundige analyse van geheel Sliedrecht en de omliggende wijken.

4.4 Stedenbouwkundige structuur / bebouwing

De dijk van Sliedrecht is vrij continu bebouwd, alleen ter hoogte van het centrum is een bredere structuur te herkennen. Sliedrecht heeft zich vanaf de dijk verder uitgebreid. De bedrijven hebben zich gevestigd buitendijks aan de Merwede en ten noorden van de A15. De stedenbouwkundige eilanden worden groter en eenvoudiger van vorm naarmate ze verder van de dijk vandaan liggen en dus later gebouwd zijn. Opvallend is dat de eerste uitbreidingen dicht bij de dijk in de richting van de dijk zijn gebouwd, terwijl voor latere uitbreidingen de Tiendweg/A15 als uitgangspunt genomen is. Ten zuiden van het plangebied is dit verschil in richting te zien ongeveer ter hoogte van de Rembrandtlaan.

Het projectgebied is omgeven door bebouwingseenheden die vrij eenvoudige vormen kennen (voornamelijk blok/strook). Ten zuiden van het projectgebied zijn er een aantal bredere openingen te herkennen tussen de bebouwingseenheden. Binnen deze bredere 'opening' lopen de belangrijke groen-, water- en recreatieve structuren.

Verder op het projectgebied toegespitst valt op dat de bebouwingseenheden te oosten van het gebied een meer aaneengesloten rand vormen, terwijl de eenheden aan de westrand een meer lossere structuur hebben. Hier komt bij dat de bebouwing aan de oostrand uit hoogbouw bestaat en de bebouwing aan de westrand uit laagbouw. De twee delen van het projectgebied worden van elkaar gescheiden middels een aaneengesloten rand van (lage) bebouwing.

4.5 Gemeentelijk beleid -Structuurvisie

Hieronder volgen de meest belangrijke punten uit de Structuurvisie van de gemeente (fig. 4.5.1):

Nieuwe stedelijke noord-zuidas

De oostzijde van de Kerkbuurt heeft het al enkele jaren zwaar. Een nieuwe impuls zou de noord-zuidas kunnen worden die aansluit op het oostelijke deel van de Kerkbuurt, het centrumgebied en de waterbus. De kansen voor deze noord-zuidas liggen bij de herstructureringen van sommige buurten. Wegen zouden ingepast kunnen worden, maar een nieuw stuk infrastructuur is ook een optie. Te zien is dat deze as ook het projectgebied beslaat. Vanuit het gemeentelijk beleid wordt dus de verbinding tussen het centrum, de waterbus en het noordelijke deel van Sliedrecht / de polder als een belangrijke aspect ervaren.

Ontmoetingsplekken op de noord-zuidassen

Het wordt als belangrijk gezien dat afzonderlijke groepen elkaar ontmoeten binnen Sliedrecht. Onder druk van de schaalvergroting wordt het samen gebruiken van dezelfde accommodaties daarnaast onontkoombaar. De belangrijkste plekken om elkaar te ontmoeten liggen volgens de gemeente op de as station-gemeentehuis-Merwede. Op deze as bevinden zich een aantal ruimten waar mensen elkaar (zouden) kunnen ontmoeten. Maar ook op de hierboven genoemde nieuwe as liggen hiervoor geschikte plekken volgens het structuurplan: locaties rondom het Burg. Feitsmapark en bij de halte van de waterbus.

Versterking centrumgebied

In de structuurvisie komt naar voren dat men onder

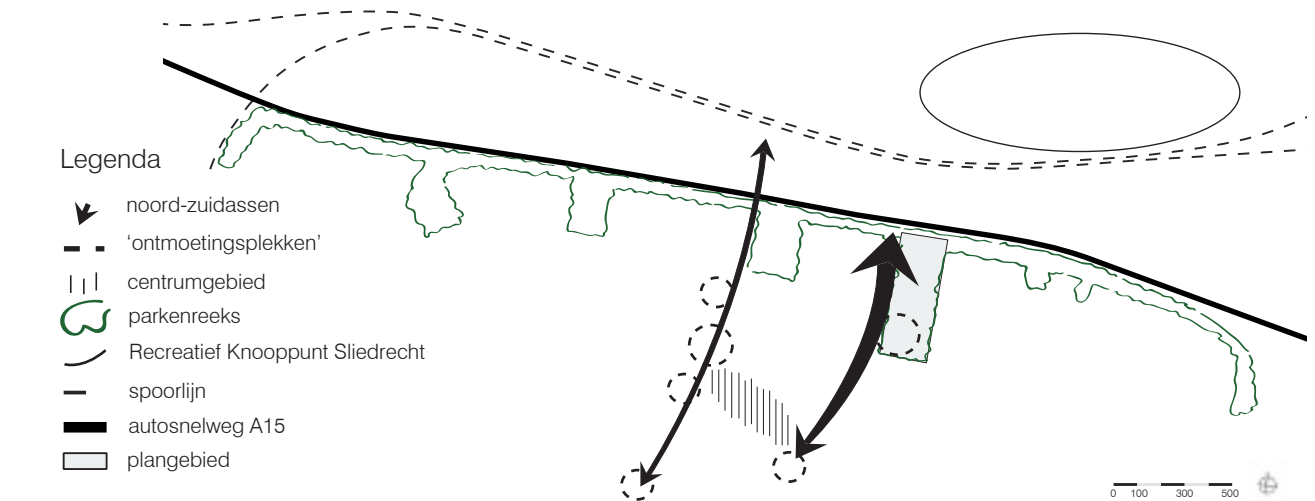

Fig. 4.5.1 Belangrijke punten uit het gemeentelijk beleid.

andere de beeldkwaliteit en de bereikbaarheid (entrees) van het centrumgebied wil verbeteren.

Parkenreeks

De gemeente hecht waarde aan de groengebieden ten zuiden van de A15 die middels de Tiendweg met elkaar verbonden worden (de parkenreeks). De parken dienen aantrekkelijker, beleefbaarder en zichtbaarder te worden gemaakt. Gewenst is dat ze beter beleefbaar worden vanaf de Thorbeckelaan/Deltalaan. De parken zullen meer dan nu het geval is, plekken moeten worden waar kinderen kunnen spelen en jongeren en ouderen elkaar kunnen ontmoeten. Daarnaast kunnen de parken ieder afzonderlijk én als parkenreeks een rol spelen als onderdelen van de langzaamverkeer- en sportroutes. Er bestaan in de groengebieden daarnaast kansen om het groen een meer ecologische functie te geven en om meer waterberging te creëren (wateropgave stedelijk gebied). Tenslotte worden rond de Staatliedenbuurt

en het Burg. Feitsmapark (het projectgebied) kansen gezien om meer groen te creëren.

Recreatief Knooppunt Sliedrecht

De wens bestaat om de sportvelden te verplaatsen ten noorden van de Betuweroute (spoorlijn) in de polder, omdat op de plek van de huidige sportvelden bedrijven zouden moeten komen. De sportvelden zouden een plaats moeten krijgen in een nieuw Recreatief Knooppunt waar onder andere ook open waterberging zal komen. Deze nieuwe zone zou bovendien de overgang van Sliedrecht naar de polder verbeteren, omdat de grens dan verzacht zal worden. De plannen zijn nog niet concreet, maar dit maakt het wel mogelijk om de sportvoorzieningen in Sliedrecht meer bij elkaar te brengen. Voor het projectgebied betekent dit dat de sportvoorzieningen in de toekomst dus een nieuwe plek zouden kunnen krijgen in het Knooppunt.

Fig. 5.1 Visie- / referentiebeelden

5

Visie en concept

In dit hoofdstuk komt allereerst de visie op het projectgebied aan bod. Vervolgens zullen het concept en het programma toegelicht worden.

5.1 Visie

Ontmoeting in een veelzijdig en natuurlijk park in het hart van Sliedrecht

Projectgebied vormt een schakel in de recreatieve verbindingen in Sliedrecht

Allereerst is het belangrijk dat het projectgebied zich gaat presenteren als één gebied, zodat het als een wijkpark kan gaan functioneren voor een groot deel van Sliedrecht. Vanwege de centrale ligging in Sliedrecht en de omvang van het gebied liggen hiervoor veel kansen.

Wanneer het gebied een belangrijk recreatief gebied wordt is het van belang dat het ontsloten wordt door belangrijke recreatieve routes en hier onderdeel van uit gaat maken. Een belangrijke toevoeging aan de recreatieve routing binnen Sliedrecht is het creëren van verbindingen tussen de twee belangrijkste recreatieve structuren in Sliedrecht, het historische lint en de parkenreeks. Het projectgebied kan een belangrijk onderdeel worden in deze noord-zuidverbindingen. Naast het plangebied is het ook buiten en plangebied van belang dat de recreatieve noord-zuidroutes versterkt worden om als een geheel te kunnen worden ervaren. Wanneer deze routes worden versterkt en er verbindingen worden gemaakt tussen de twee groenstructuren kan dit tevens de ecologische/natuurwaarden binnen Sliedrecht versterken.

De doorgaande routing door het gebied moet de meest belangrijke noord-zuidstructuren met elkaar verbinden. Voor de gehele routing is het van belang dat deze langs veel aspecten in het gebied loopt en de verschillende onderdelen met elkaar verbindt, zodat de recreatieve waarde zo optimaal mogelijk is. De veelzijdigheid van het gebied moet beleefbaar gemaakt worden.

Natuurlijke insteek zorgt voor uniciteit

Door de aanwezigheid van meerdere parken/groengebieden langs de parkenreeks in Sliedrecht is het belangrijk dat het projectgebied een unieke uitstraling krijgt en iets unieks te bieden heeft. Wanneer het gebied een unieke uitstraling krijgt met functies die in de rest van Sliedrecht niet aanwezig zijn, kan het een park worden waar de bewoners van heel Sliedrecht kunnen recreëren. Unicité kan verkregen worden door een nieuwe insteek te kiezen die in Sliedrecht nog niet aanwezig is. Geen van alle parken/groengebieden een in de parkenreeks heeft een natuurlijk karakter. Vanuit het beleid is het daarnaast gewenst om in Sliedrecht op kleine schaal meer natuurwaarden te creëren. De keuze voor een natuurlijke insteek bevordert dus niet alleen de recreatie, maar komt ook de ecologische waarden binnen Sliedrecht ten goede. Bovendien kan deze insteek goed gecombineerd worden met de verschillende functies die plaats dienen te krijgen in het projectgebied. Het is bijvoorbeeld niet meer noodzakelijk om een natuurlijke speelplek te creëren, het hele gebied / of een deel ervan kan gezien worden als 'speelgebied'.

Verweving van functies en natuur zorgt voor een meerwaarde

De belangrijkste groenstructuur in het projectgebied wordt gevormd door de groene 'ruggengraat' aan de westelijke rand van het gebied. Deze groenstructuur is ten noorden van het projectgebied verbonden met de groenstructuur aan de Tiendweg en loopt ten zuiden van het projectgebied door de wijk in. Deze groenstructuur dient versterkt te worden, net zoals de groenstructuren langs de andere belangrijke recreatieve routes in Sliedrecht, zodat een aantrekkelijker fiets- en wandelnetwerk ontstaat dat tevens de natuurlijke/ecologische waarden in Sliedrecht vergroot.

De westelijke en noordelijke rand van het projectgebied hebben een groen/natuurlijk karakter, terwijl daar tegenover de oostelijke en zuidelijke rand meer stedelijk/cultureel zijn. De park-/ natuurlijke zone die een belangrijke verbinding tussen beide delen van het projectgebied moet vormen kan daarom het best gekoppeld worden aan de groene rand ('ruggengraat'). Vanuit de stedelijke/meer culturele rand zullen de functies het gebied insteken en verweven worden met de parkzone.

Ontmoeting van veel verschillende doelgroepen is belangrijk

Belangrijk in het park en rond de moestuin is het creëren van een plek waar mensen elkaar kunnen ontmoeten, er moet meer interactie van verschillende doelgroepen ontstaan binnen het gebied. Zo moeten de moestuinders straks niet alleen in contact komen met andere moestuinders, maar ook met andere gebruikers van het park en bijvoorbeeld de volkstuinters.

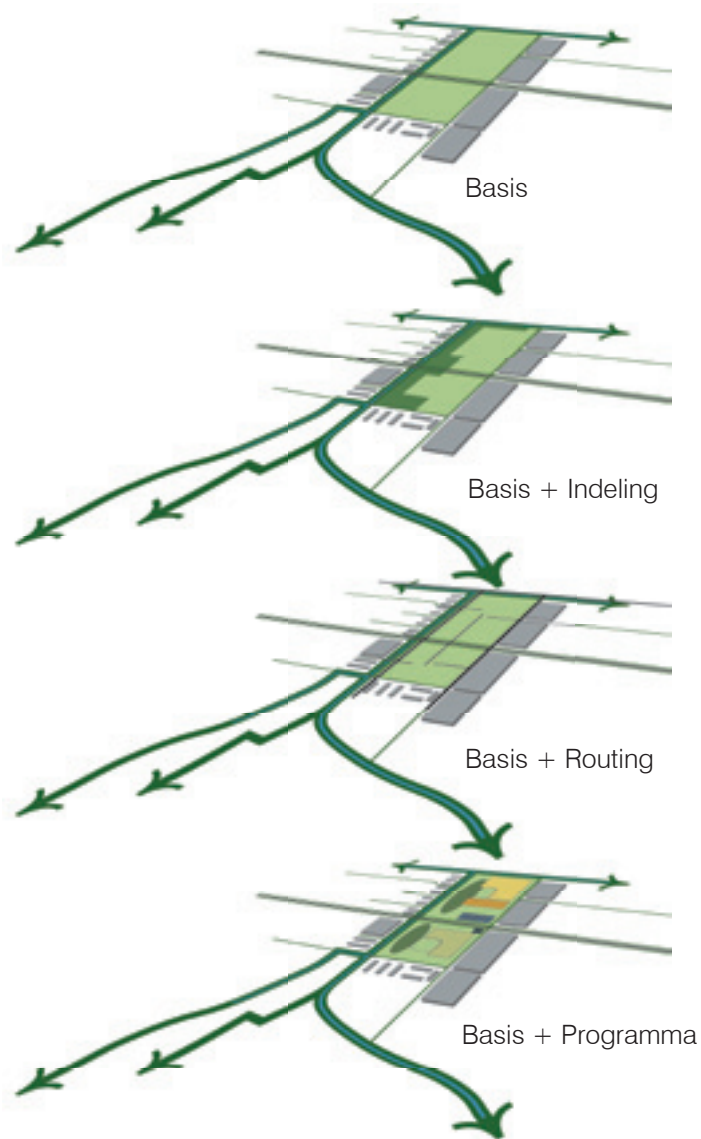

Fig. 5.2 De verschillende lagen in het concept.

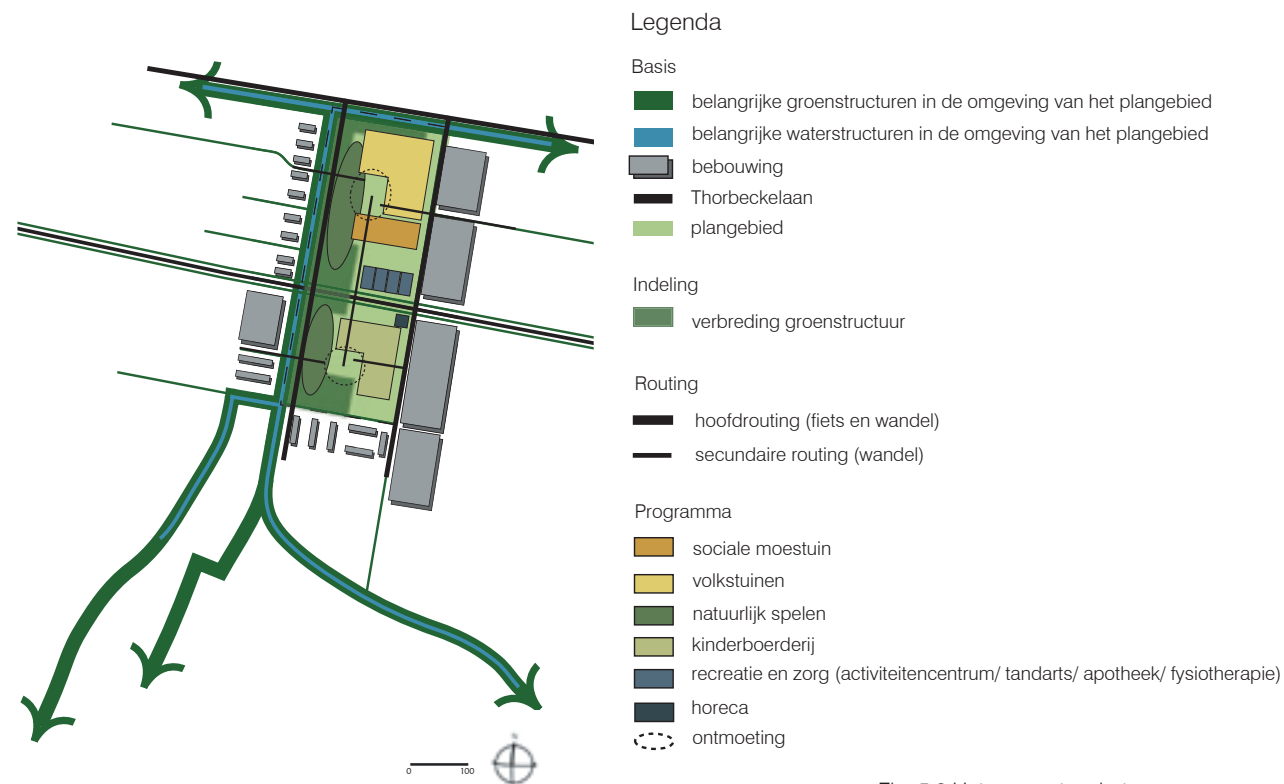

Fig. 5.3 Het concept en het programma.

5.2 Concept

Het projectgebied is door middel van de belangrijke groen- en waterstructuur aan de westzijde verbonden met belangrijke andere groen- en waterstructuren binnen Sliedrecht. Deze structuren vormen belangrijke verbindingen tussen de parkenreeks en het oude lint (en het centrum en de waterbus). Aan de zijde van de groene drager (westelijke rand) is de bebouwingsrand bovendien minder hard door de aanwezige laagbouw, waardoor er kansen liggen voor het versterken van de groenstructuur en daarmee de verankering van het plangebied aan deze zijde. De oostelijke rand wordt gevormd door hoogbouw. Het contrast tussen beide zijden vormt de aanleiding voor de indeling van het projectgebied: de verbrede groene drager grijpt ineen met de functies aan de andere zijde. De functies vormen als het ware de overgang.

De belangrijkste routing wordt gevormd door twee noord-zuidassen, die vanuit de zuidelijke groen- en waterstructuren richting de Tiendweg lopen. De secundaire structuren zorgen voor een verbinding vanuit het de omliggende wijken en komen samen op centrale plekken.

5.3 Programma

Vanuit de harde stedelijke (oost)rand steken de functies het projectgebied in en vormen zo een overgang van bebouwingsrand naar de groene 'ruggengraat'.

Doordat, zoals in het concept besproken, de groene 'ruggengraat' verbreed wordt, kunnen beide delen met elkaar verweven.

De sociale moestuin, één van de belangrijke ontmoetingsplekken binnen het gebied, dient plaats te krijgen in het midden van het projectgebied. Er zullen een aantal basisscholen van de moestuin gebruik gaan maken. De kinderen moeten er zo veilig mogelijk kunnen komen. De plek voor de moestuin is gekozen omdat deze dicht bij een van basisscholen (Prins Willem Alexander locatie Valkweg) ligt, en vanuit de Tiendweg te bereiken is zonder een drukke weg te hoeven oversteken (bijvoorbeeld voor kinderen van basisschool de Wilgen). De kinderen van basisschool Willem Alexander locatie Waalslaan, kunnen via de recreatieve groenstroken naar de moestuin. Helaas kan het niet vermeden worden dat zij een drukke weg over moeten steken. De volkstuinten kunnen vanwege het soortgelijke karakter verbonden worden met de moestuin, daarom hebben ze een plek gekregen ten noorden van de moestuin dat tevens een groot deel van de huidige locatie is.

De kinderboerderij en het natuureducatiecentrum worden ten zuiden van de Thorbeckelaan gesitueerd, omdat ze niet direct in verbinding staan met de tuinen. Bovendien betreft het ook de huidige plek van de twee functies. De natuurspeeltuin hoeft niet langer meer een 'plek' te zijn, binnen de natuurlijke parkzone kunnen op verschillende plaatsen natuurspeelplekken/spelaanleidingen gecreëerd worden, zodat spelen nog spannender voor kinderen wordt.

Belangrijk is dat er twee centrale plekken binnen het gebied gecreëerd worden. Het is belangrijk dat er twee centrale plekken binnen het gebied gecreëerd worden, omdat de focus ligt op het creëren van ontmoetingsplekken en op maken van een samenhangend park. Eén centrale plek zou een van de twee delen minder belangrijk maken, terwijl dit niet gewenst is.

6 Masterplan

In dit hoofdstuk wordt allereerst het masterplan toegelicht zoals dit gepresenteerd is op 20 maart 2012. Het ontwerpondersteunend onderzoek, over het inpassen van gemeenschappelijke voorzieningen in een park, heeft gezorgd voor nieuwe inzichten. Het plan zal daarom in het tweede deel van dit hoofdstuk kritisch bekeken worden vanuit een aantal punten uit het onderzoek. In het laatste deel van dit hoofdstuk zal ten slotte het masterplan herzien worden na de verkregen feedback tijdens en na de masterplanpresentatie.

6.1 Het masterplan

Het masterplan zal toegelicht worden aan de hand van een aantal themakaarten die zich op de volgende pagina van het rapport bevinden. Het betreft de themakaarten groenstructuur, waterstructuur, routing en functies.

Groenstructuur

De belangrijkste groenstructuur aan de westzijde van het plangebied is verbreed en steekt het gebied in (fig. 6.2). De breedte van het groen (bos) is wisselend zodat er verschillende ruimtes kunnen ontstaan die iets doen met de functies die vanuit de oostzijde het

Legenda

- water met natuurlijke oevers
- water (zonder natuurlijke oevers)
- bos met onderbegroeiing
- bos met weinig onderbegroeiing
- bomen bestaand
- bomen nieuw
- fruitbomen nieuw
- gras extensief beheerd
- bloemrijk grasland
- volkstuinten
- sociale moestuin
- kinderboerderij
- bebouwing in gebied / nieuw
- fiets- en wandelpaden
- bruggetjes
- parkeerplaats
- hagen
- tuinen (omgeving)
- openbaar groen (omgeving)
- bebouwing (omgeving)
- fietspad Tiendweg
- wegen (omgeving)
- overige verharding (omgeving)

Fig. 6.1 Masterplan 20 maart 2012

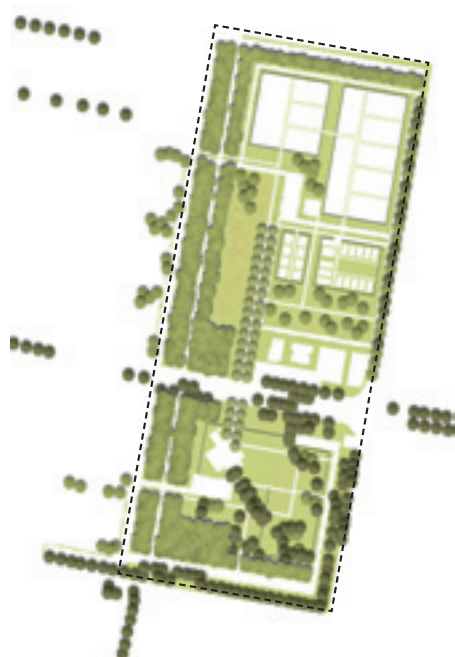

Fig. 6.2 Themakaart groenstructuur.

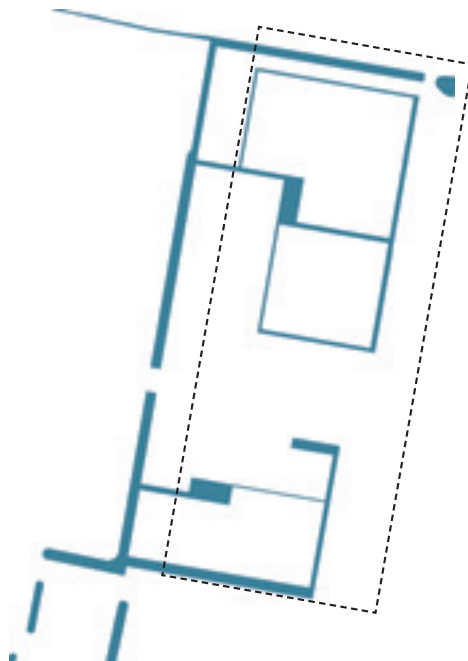

Fig. 6.3 Themakaart waterstructuur.

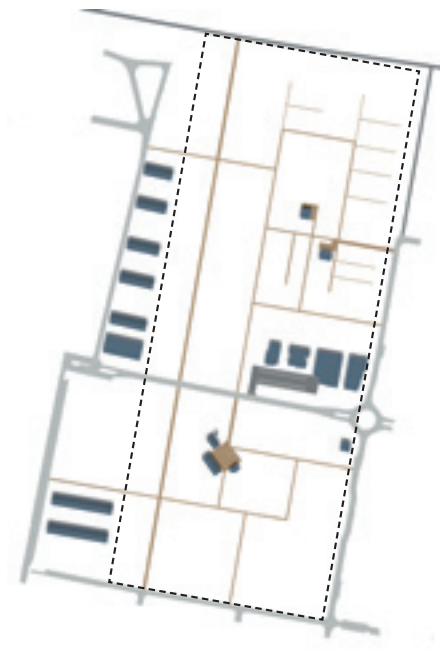
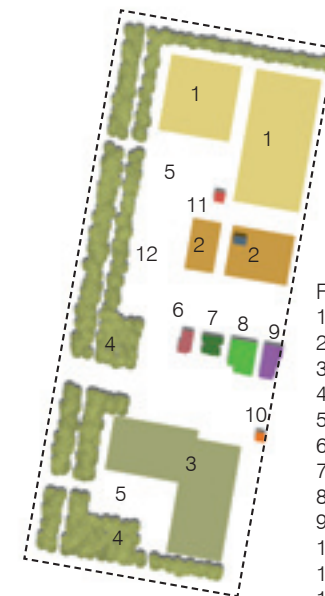

Fig. 6.4 Themakaart routing.

- Functies:
- 1. volkstuinten
 - 2. sociale moestuin
 - 3. kinderboerderij
 - 4. spelen
 - 5. ontmoeten / spelen
 - 6. activiteitscentrum
 - 7. tandarts
 - 8. apotheek
 - 9. fysiotherapie
 - 10. horeca
 - 11. ontmoetingsgebouw
 - 12. plukweide

Fig. 6.5 Themakaart functies

gebied 'insteken'. Het gehele park zal een natuurlijke uitstraling krijgen. Voor het bosgebied wil dat zeggen dat een groot deel het bos een kern en mantelopbouw zal krijgen. Een struikenlaag zorgt namelijk voor meer natuurlijke waarde en een meer natuurlijke uitstraling.

Een tweede belangrijke groenstructuur is de laan die de ontmoetingsplekken van beide delen met elkaar verbindt.

Overig groen dat aanwezig is in het plangebied zijn hagen, een boomweide, een plukweide en boomgroepen/ solitaire bomen. De hagen bevinden zich rond de verschillende functies (de sociale moestuin, de volkstuinten en de kinderboerderij). Door de verschillende functies dezelfde omheining te geven wordt de eenduidigheid in het gebied versterkt. De boomweide achter de rij bebouwing langs de Thorbeckelaan geeft de bebouwing meer positie, en zorgt voor samenhang in het gebied doordat er ook opgaand groen aanwezig is in het 'functiedeel'. Het bloemrijk grasland heeft als functie het samenbrengen van mensen en is daarom gekoppeld aan de bomenlaan tussen de twee ontmoetingsplekken. Bomengroepen en solitaire bomen zijn in het gebied voornamelijk de bestaande bomen in het Burg. Feitsmapark.

Het gebied wordt omkaderd door brede en smalle groenstructuren (bos/bomenrij) en door bestaand en nieuw groen. Het contrast tussen de oostelijke en westelijke rand vormt een belangrijk aspect.

Waterstructuur

De belangrijkste waterstructuur in gebied bevindt zich net als de groenstructuur aan de westzijde van het gebied. Vanuit deze belangrijke waterstructuur gaan er een tweetal waterlopen door het bosgebied het parkgebied in. Het water vormt een begeleidend element dat aangeeft dat op deze plekken de mogelijkheid bestaat om het gebied in te gaan en van het hoofdpad af te slaan.

De bestaande waterstructuur in het Burg. Feitsmapark is grotendeels overgenomen in het masterplan. Een aanpassing die is gedaan is het rechte trekken van de wateren waardoor er meer samenhang ontstaat tussen de zuidelijke en noordelijke waterstructuur. Een tweede aanpassing is het toevoegen van een nieuwe sloot richting de ontmoetingsplek, die tevens zorgt dat er twee weides ontstaan op de kinderboerderij. In het noordelijke deel omkaderen de waterlopen de verschillende functies en komen vervolgens samen bij de ontmoetingsplek.

Alle wateren binnen het plangebied zullen natuurlijke oevers krijgen (voor een deel met riet), zodat de beleefingswaarde en de natuurlijke waarde van het water toeneemt (fig. 7.5)

Routing

De twee belangrijkste rechtstreekse noord-zuidverbindingen (met name fietsverbindingen) bevinden zich aan twee zijden van het plangebied.

De ene verbinding loopt vanuit het zuiden via het bosgebied richting de Tiendweg, de andere loopt aan de oostzijde van het projectgebied langs de flats. Vanuit de hoofdrouting zijn er een aantal mogelijkheden om het gebied in te gaan. Deze secundaire routes zijn aangesloten op de infrastructuur van de omliggende wijken. De secundaire routes komen samen bij de ontmoetingsplekken. Een belangrijk pad dat deze twee plekken en tevens de twee delen van het projectgebied met elkaar verbindt wordt begeleid door een laan (fig. 6.4).

Functies

Veel van de functies die zijn ingepast in het plan kunnen grotendeels de bestaande plek behouden (volkstuinten, kinderboerderij, bebouwing). Belangrijke veranderingen zijn de moestuin die een meer centrale plek heeft gekregen en de natuurlijke speelplek die nu een speelzone is, waardoor deze beter in het gebied past (fig. 6.5).

Fig. 6.2.1 Voorzieningen kunnen op verschillende manieren gesitueerd worden in een park. Er kunnen meerdere principes in één park toegepast worden.

6.2 Inzichten vanuit het onderzoek

Het ontwerpondersteunend onderzoek, over het inpassen van gemeenschappelijke voorzieningen in een park, heeft gezorgd voor nieuwe inzichten waardoor er opnieuw kritisch naar het masterplan kan worden gekeken en dat het plan waar nodig aangepast kan worden.

Vanuit het ontwerpondersteunend onderzoek is het masterplan op een aantal punten getoetst:

- De situering van de voorzieningen in het park
- Functionele relaties tussen voorzieningen
- De vormgeving van de randen en overgangen van het park naar de voorzieningen

Situering van de voorzieningen in het park

Met betrekking tot het situeren van de voorzieningen zijn uit het onderzoek een aantal belangrijke conclusies gekomen die grotendeels al in het masterplan verwerkt zijn. Allereerst is uit het onderzoek naar voren gekomen dat het op verschillende manieren situeren van voorzieningen (fig. 6.2.1) een positief effect kan hebben op de ruimtelijke kwaliteit van een park. In het masterplan zijn een deel van de voorzieningen geclusterd (volkstuinten, sociale moestuin, speelplek), maar ook verspreid (kinderboerderij, speelplekken). Deze situering van de voorzieningen zorgt voor ruimtelijke afwisseling in het park doordat op sommige

plekken voorzieningen dominanter zijn (cluster) dan op andere plekken (verspreid). Een belangrijk voordeel van een cluster van voorzieningen is het feit dat ze ruimtelijke samenhang krijgen. Voorzieningen vormen niet allemaal losse 'eilanden', maar gaan iets doen met elkaar. Uit het onderzoek is daarnaast naar voren gekomen dat de ruimtelijke kwaliteit van een park toeneemt wanneer er een helder parkdeel aanwezig is (zonder voorzieningen). In het masterplan is dit het westelijke deel van het park. Na het doen van het onderzoek kan dus gezegd worden dat de voorzieningen goed gesitueerd zijn in het park en ten opzichte van elkaar.

Functionele relaties

Belangrijk is dat er functionele relaties aanwezig zijn tussen de voorzieningen die in een cluster gesitueerd zijn. Wanneer dit niet het geval is kunnen ze namelijk een negatief effect op elkaar hebben. Dit negatieve effect kan bijvoorbeeld ontstaan wanneer voorzieningen voor verschillende doelgroepen gecombineerd worden, denk hierbij bijvoorbeeld aan een skatebaan en een speelplek voor kleine kinderen. De kans bestaat dat beide voorzieningen minder gebruikt zullen worden omdat verschillende doelgroepen, die niet goed te combineren zijn, in elkaars vaarwater zitten. De voorzieningen die in een cluster zijn geplaatst in het masterplan hebben functionele relaties met elkaar. De volkstuinten en de sociale moestuin hebben beide een tuinierfunctie. De sociale moestuin en

de speelplek kunnen dezelfde doelgroep trekken (kinderen). Vanwege deze functionele relaties zullen de voorzieningen dus niet snel negatieve effecten op elkaar hebben; ze zullen elkaar zelfs eerder versterken. Belangrijk is wel dat de sociale moestuin de schakel vormt in het cluster, omdat deze veel verschillende doelgroepen, van jong tot oud, trekt.

Randen en overgangen

Tenslotte blijkt de inrichting van de randen en overgangen van een voorziening naar het park belangrijk te zijn. Om een eenheid in het gebied te creëren is het belangrijk dat dezelfde afscheidingen toegepast worden rond de voorzieningen. Dit zorgt voor samenhang, maar een valkuil kan zijn dat er een gebrek aan ruimtelijke afwisseling ontstaat. De randen en overgangen van de voorzieningen naar het park behoeven dan ook zeker een kritische blik en verdere detaillering.

Het blijkt dus niet nodig om op grote lijnen het plan aan te passen vanuit het onderzoek.

Legenda

	water met natuurlijke oevers
	bos met onderbegroeiing
	bomen bestaand
	bomen nieuw
	bomenlaan
	boomgaard
	gras extensief beheerd
	bloemrijk grasland
	volkstuintencomplex
	sociale moestuin
	kinderboerderij
	bebouwing in gebied / nieuw
	fiets- en wandelpaden
	brug
	parkeerplaats
	hagen
	tuinen (omgeving)
	bebouwing (omgeving)

Fig. 6.3.1 Het nieuwe masterplan.

6.3 Het masterplan herzien

Tijdens en na de masterplanfase zijn een aantal zwakke punten van het masterplan na voren gekomen:

- De hoofdroute door het bosgebied
- De ontmoetingsplek in het noordelijk deel (sportterrein Thorbeckelaan)
- De bestaande situatie van het Burg. Feitsmapark

De hoofdroute door het bosgebied

Een belangrijk kritiekpunt heeft betrekking op het doorgaande pad door het bos en het hieraan parallel lopende pad midden door het park (begeleid door de fruitbomen) (1). Vanaf de doorgaande route door het bos is het gehele park slecht beleefbaar. Mensen die gebruik maken van de erg lange, rechte route komen nauwelijks in contact met het park en de voorzieningen in het park. Daar komt bij dat deze doorgaande route best een breed profiel behoeft, dat ervoor zorgt dat de bosstrook als het ware in twee delen gesneden wordt. Dit komt ruimtelijk het plan niet ten goede, omdat het afbreuk doet aan de sterke groene drager. Daarnaast is het ook niet wenselijk vanuit ecologisch oogpunt om een hoofdroute door de gehele bosstrook te leggen. Een derde punt heeft betrekking op het pad dat parallel aan het pad door het bos loopt. Dit pad lijkt meer geschikt als hoofdroute omdat deze midden door het park loopt en veel voorzieningen passeert. Mensen krijgen vanaf dit pad een goede indruk van het gehele park. Daarnaast wordt dit pad sterk aangezet

met een bomenlaan. Dit alles heeft ervoor gezorgd dat de hoofdroute in het nieuwe masterplan verlegd is naar het midden van het park. Het bos fungeert nog altijd als entree, maar al snel worden mensen het park 'ingetrokken'. Het brede pad door het bos zal een smal struinp pad worden.

De ontmoetingsplek in het noordelijke deel

De ontmoetingsplek in het noordelijke deel van het park vormt een schakel in het park (2). Wanneer deze niet goed ontworpen worden, bestaat de kans dat het gehele park niet goed gaat functioneren. Het is namelijk dé plek waar mensen samen moeten komen. Echter zijn de kansen van de centrale plek nog niet voldoende benut. Om de positie van de plek te versterken is de waterstructuur omgevormd, zodat er een eiland ontstaat bij de plek, waarop een boomgaard gecreëerd kan worden. Ruimtelijk betekent dit dat de plek niet meer 'ingesloten' zit tussen de volkstuinten en de moestuin, maar dat deze meer een positie krijgt in het gebied. Bovendien maakt een boomgaard de plek interessanter en aantrekkelijker. Het centrale gebouw, waar de moestuinders en de volkstuinters samen gebruik van kunnen maken, krijgt een heldere positie aan de hoofdroute.

De bestaande situatie van het Burg. Feitsmapark

In het masterplan is op een aantal punten te weinig rekening gehouden met de bestaande situatie in het Burg. Feitsmapark. Allereerst kan de schuur die

zich in de bosstrook bevindt behouden blijven (3). Daarnaast zullen een deel van de omvormingen in de waterstructuur terug gevormd moeten worden, omdat deze te ingrijpend zijn en niet voldoende toevoegen aan het park. De waterplas in het midden van het park is daarom niet meer aanwezig in het nieuwe plan en in het zuidoostelijke deel van het park is een waterloop terug gevormd, zodat ook de skatebaan en de boomstructuur in de vorm van een carré behouden kunnen blijven (4).

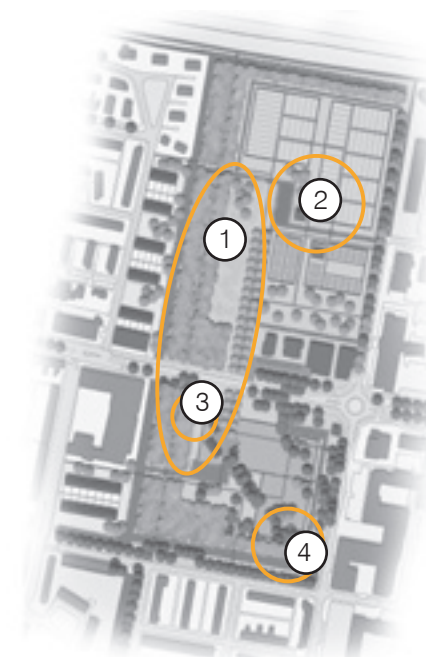

Fig. 6.3.2 De vier punten waarop het masterplan aangepast is.

Fig. 7.1 Het schetsontwerp van de moestuin voor de start in september.

Fig. 7.2 De beginfase met de start van de moestuin.

7 Fasering

In de toekomst zal het noodzakelijk zijn om een aantal voorzieningen een andere plek te geven binnen Sliedrecht, omdat in de huidige situatie het gebied gedomineerd wordt door voorzieningen (fig. 7.3). Het gebied kan zich door de hoeveelheid aan voorzieningen niet als een geheel presenteren. Een nieuwe plek voor de voorzieningen buiten het plangebied zou bijvoorbeeld het toekomstige Recreatieve Knooppunt ten noorden van de spoorlijn kunnen zijn.

Het plangebied kan door middel van een aantal planfasen omgevormd worden tot het gewenste eindbeeld. Het is niet duidelijk welke van de drie voorzieningen die in het nieuwe plan geen plek meer hebben gekregen (ijsbaan, trimbaan en korfbalvereniging) het eerst uitgeplaatst zullen worden. Daarom is er telkens gekeken wat de uitplaatsing van één van deze voorzieningen betekent voor de omvorming van het gebied.

Beginfase: Aanleg moestuin

Met deze fase kan in september gestart worden (fig. 7.2). Er is gekeken naar hoe de onderdelen het best geplaatst kunnen worden, zodat ze eventueel ook op langere termijn meer voor het gebied kunnen betekenen. De volgende stappen zullen in deze fase ondernomen worden:

1. Bouwen van het verzamelgebouw / verkooppunt op

de plek van de huidige moestuin. Tevens kan het plein eromheen aangelegd worden en kan de grote boom (*Pterocarya fraxinifolia*) geplant worden. De moestuin krijgt nu al direct een aanzicht in het plangebied. Het is wenselijk dat dit in overleg met de volkstuinders gebeurt, zodat de samenwerking en interactie tussen beide groepen op gang komt.

2. De riolering en waterleiding naar het gebouw toe kunnen aangelegd worden.
3. Aanleg van de moestuin (deels volgens de definitieve indeling).
4. Aanleg van een tijdelijke weg / pad door het gebied, zodat de sociale moestuin bereikbaar wordt.

Schetsontwerp moestuin in beginfase

De moestuin zal deels volgens de definitieve indeling ingedeeld worden (fig. 7.1). Het overnemen van een deel van de definitieve indeling heeft als pluspunt dat de moestuinders kunnen proberen of een indeling op deze manier voor hun werkt. Het plein en het centrale gebouw kunnen reeds gebouwd en aangelegd worden op de plek waar ze ook in het masterplan een plek gekregen hebben. De kas wordt naast dit gebouw gepositioneerd, omdat dit in latere fase de meest logische plek blijkt te zijn. Verder zijn er plekken gecreëerd voor de schooltuintjes en het hoger tuinieren voor de minder validen. Deze plekken zijn op dezelfde manier ingedeeld als in de definitieve indeling. Er is gebruik gemaakt van een paar fruithagen, die de indeling van de moestuin versterken. Het deel dicht bij

de rand met de singel bestaat uit de composthopen en heesters (*Corylus avellana* en *Sorbus aucuparia*), struiken waarvan vruchten kunnen worden geoogst. Deze struiken kunnen in een latere situatie opgenomen worden in de bosstrook.

Voorzieningen:

1. Schaats-/ hardlooppaas
2. Korfbalvereniging
3. Sociale moestuin
4. Trimclub
5. Volkstuinen
6. Vaste plantentuin
7. Natuurlijke speelplek
8. Skatebaan
9. Kinderboerderij

Fig. 7.3 De huidige positie van de voorzieningen in het plangebied.

Fig. 7.4 Fase bij uitplaatsing ijsbaan.

Fig. 7.5 Fase bij uitplaatsing trimclub.

Fig.7.6 Fase bij uitplaatsing korfbalvereniging.

Fase bij uitplaatsing van de ijsbaan / hardloopbaan

Met deze fase kan gestart worden wanneer er voor de ijsbaan / hardloopbaan een nieuwe plek buiten het gebied gevonden is (fig. 7.4). Dit is de meeste gunstige fase voor de moestuin, omdat deze voor een groot deel verplaatst kan worden naar de nieuwe plek. Bovendien kunnen ook veel andere stappen al ondernomen worden bij uitplaatsing van de ijsbaan. De volgende stappen kunnen in deze fase ondernomen worden:

1. De moestuin kan voor een groot deel verplaatst worden, alleen de kas zal nog naast het clubgebouw blijven staan. De container voor het gereedschap zal een tijdelijke plek krijgen in de nieuwe moestuin.
2. Watergangen kunnen uitgegraven of heringericht worden.
3. De singel aan de zuidzijde kan uitgedund worden waardoor het gebied meer beleefbaar wordt vanaf deze zijde.
4. Een deel van het volkstuintencomplex kan verplaatst worden, waardoor deze zijn gehele nieuwe positie in kan nemen.
5. Een aantal paden kunnen aangelegd worden, zodat de bereikbaarheid vanuit de omgeving toeneemt.
6. De boomgaard, de bomenweide en een deel van de brede bosstrook kunnen aangeplant worden, waardoor het gebied een parksfeer begint te krijgen.

Fase bij uitplaatsing van het trimveld

Met deze fase kan gestart worden wanneer het trimveld een andere plek buiten het plangebied gekregen heeft (fig. 7.5). De moestuin kan in deze fase nog niet verplaatst worden. Wel kan de ingang verplaatst worden en aantrekkelijker gemaakt worden door de aanleg van de vaste plantentuin. De volgende stappen kunnen in deze fase ondernomen worden:

1. In deze fase kan de ingang van de moestuin verplaatst worden, naar de voorzijde van het plein.
2. De vaste plantentuin die de 'ingang' tot de moestuin vormt kan voor een deel aangelegd worden.
3. Verder kan er al bloemrijk grasland ingezaaid worden en een deel van de bosstrook aangeplant worden.

Fase bij uitplaatsing van de korfbalvereniging

Met deze fase kan begonnen worden wanneer de korfbalvereniging een nieuwe plek heeft gekregen buiten het plangebied (fig. 7.6). Wanneer met deze fase gestart wordt levert dit de meest ongunstige ontwikkeling op in het plangebied, omdat er betrekkelijk weinig omgevormd kan worden. De moestuin behoudt tevens de huidige plek. Stappen die in deze fase wel kunnen worden ondernomen zijn:

1. Belangrijk in deze fase is dat de verbinding tussen het noordelijk deel (Sportterrein Thorbeckelaan) en het zuidelijke deel (Burg. Feitsmapark) gemaakt wordt

middels een pad met een bomenlaan.

2. Via dit nieuwe pad is de moestuin bereikbaar, waardoor een deel van het tijdelijke pad verwijderd kan worden.

3. Verder kan ook in deze fase natuurontwikkeling plaatsvinden, middels het inzaaien van bloemrijk grasland en het aanplanten van een deel van de bosstrook.

Fig. 8.1.1 Kaart met de omkadering van het gekozen deelgebied.

8 Deeluitwerking

In dit hoofdstuk zal de gehele deeluitwerking toegelicht worden. Allereerst zal de keuze voor het deelgebied besproken worden. Vervolgens zal de visie en concept op het deelgebied aan bod komen. Daarna zal het plan besproken worden aan de hand van een aantal themakaarten. In het laatste deel van dit hoofdstuk zal ten slotte het deelgebied in een aantal onderdelen uiteen gerafeld en verder gedetailleerd worden.

8.1 Keuze deeluitwerking

Voor de deeluitwerking is een essentieel deel in het noordelijke deel van het plangebied (sportterrein Thorbeckelaan) gekozen (fig. 8.1.1). Allereerst komen in dit gebied verschillende voorzieningen samen, te noemen de sociale moestuin, het volkstuintencomplex en het natuurlijke spelen. Daarnaast zit in dit gebied een belangrijk door te ontworpen middelpunt: de ontmoetingsplek en het clubgebouw. De sociale moestuin, het startpunt van deze opgave, bevindt zich geheel in het gekozen deelgebied.

Op het gebied van beplanting kan er naar veel verschillende beplantingstypen gekeken worden, zoals naar de bomenlaan, de bomenweide, de hagen en het bos. Verder zitten ook een deel van de hoofdroutes en nevenroutes in het deelgebied. Inclusief de bereikbaarheid van de gebouwen met de auto zal meegenomen moeten worden. Tenslotte bevinden zich verschillende bouwkundige elementen in het deelgebied, zoals bruggen.

8.2 Visie en concept deeluitwerking

Voor het gehele gebied geldt dat het natuurlijke karakter versterkt dient te worden. Hierbij moet de beleefbaarheid van de verschillende onderdelen in het park optimaal benut worden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan wandelen langs het water of struinen door het bosgebied.

Vanuit de masterplanfase is reeds gebleken dat de ontmoetingsplekken erg belangrijk zijn in het plan, met de nadruk op de noordelijke ontmoetingsplek bij de sociale moestuin. De ontmoetingsplek krijgt een meerwaarde door het door de moestuin gewenste clubgebouw op deze plek te plaatsen. Dit betekent dat het gebouw geen plaats zal krijgen in de moestuin. Vanwege de waarde dit wordt gehecht aan de interactie van verschillende groepen mensen (onder andere tussen de volks- en moestuinders) kan dit een meerwaarde voor het gehele park opleveren. Door het gebouw tussen de voorzieningen in te plaatsen aan de hoofdroute kan het een ontmoetingsplek worden voor alle gebruikers van het park (fig. 8.2.1). Belangrijk is dat de twee voorzieningen die een plek zullen krijgen in het gebouw (moestuin en volkstuin) op een logische manier aan het gebouw en de plek gekoppeld worden.

De inrichting van de moestuin zal in eerste instantie een heldere hoofdstructuur moeten hebben, waarbij symmetrie een belangrijk uitgangspunt zal zijn. Er is een programma voor de moestuin opgesteld

vanuit de wensen van de sociale moestuin. Deze wensen zijn aangevuld met onderdelen die kansen vormen voor de moestuin. Het programma ziet er als volgt uit:

- Groentebedden
- Akkers, grotere bedden
- Kruidentuin
- Kas (afmetingen $\pm 8 \times 10$ meter)
- Pergola met klimfruit
- Hagen in moestuin
- Haag + hekwerk rondom moestuin
- Schooltuin (kleine bedden, zitmuurtje, bijenhotel)
- Composthoop
- Tafels voor hoger tuinieren voor mindervaliden
- Gebouw voor gereedschap (afmetingen $\pm 6 \times 3$ meter)
- Zitgelegenheden
- Plek in de schaduw, om even uit te rusten

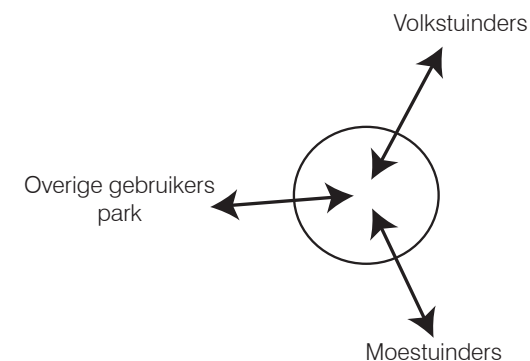

Fig. 8.2.1. Concept deeluitwerking.

Fig. 8.3.1 Plankaart deeluitwerking.

8.3 Deeluitwerking

Het middelpunt van de deeluitwerking (fig. 8.3.1) wordt gevormd door de moestuin. De moestuin ligt in een natuurlijk park; het wordt omringd door verschillende parkonderdelen, zoals een bomenweide, een bloemrijk grasland en een boomgaard. De moestuin zelf is ingedeeld in zes onderdelen telkens gescheiden door een haag. Op deze onderdelen zal verder in worden gegaan in paragraaf 8.4.6.

Belangrijk is de strook tussen de kas en het gebouw met het plein. Deze twee gebouwen zijn in één lijn geplaatst zodat ze in verbinding met elkaar staan en mensen vanaf de centrale plek richting de moestuin getrokken worden. Tussen beide gebouwen is een vaste plantentuin gecreëerd, die als het ware de voortuin van de ontmoetingsplek vormt. Door de boomgaard tevens aan de plek te koppelen, ontstaat er een aangename plek. Vanuit de vlonder / terras kan uitgekeken worden op deze boomgaard. Het water rondom de boomgaard versterkt de positie van de centrale plek en geeft de boomgaard meer aanzicht.

Op de volgende pagina zal de deeluitwerking toelicht worden aan de hand van de themakaarten: infrastructuur en groenstructuur. Tevens zullen de boomsoorten toegekend worden in het bomenplan.

Legenda

	sloot
	rietoever
	bomen / heesters (zie groenstructuur fig 8.3.5.)
	bos (kern)
	bos (mantel)
	hagen
	grasland
	bloemrijk grasland
	vaste plantentuin
	paden asfalt
	paden betontegels
	plein
	trap en hellingbaan en vlonder
	bruggen
	kas
	pergola
	moestuinbedden
	zitmuurtje
	tuiniertafels
	composthoop
	bebouwing
	achtertuinen
	volkstuinten
	bankjes
	verlichting

Themakaarten

Infrastructuur

De hoofdroute van het park is een 3.00 meter breed pad van Decoflex asfalt (1). Er is gekozen voor asfalt, omdat dit altijd goed begaanbaar blijft. De natuurlijke uitstraling van het Decoflex asfalt zorgt ervoor dat het past binnen het natuurlijke karakter van het park. Het hoofdpad loopt langs de verschillende voorzieningen en is gekoppeld aan het plein. Het plein en het clubgebouw zijn gepositioneerd op het hoekpunt van de hoofdpad. De keuze voor de positie van het gebouw komt voort uit het feit dat men vanaf de ene zijde op het gebouw af loopt en vanaf de andere zijde niet alleen direct het gebouw ziet, maar dat er ruimte is voor een 'voortuin'. Op deze manier krijgt het gebouw een zeker aanzicht in het gebied, maar wordt het niet te dominant.

Het plein is met de auto toegankelijk vanaf de oostzijde van het gebied (2). Daarom is hier het pad tevens 3.00 meter breed. Om aan te geven dat men alleen richting het plein kan, is op de T-splitsing de bochtstraal aan een zijde verruimt.

De overige asfaltpaden zijn 1.50 meter breed (3). Dit zijn de paden die vanaf de omgeving het gebied in lopen en direct aan het hoofdpad gekoppeld zijn én de rondgang die door de moestuin, de boomgaard en het volkstuinencomplex loopt.

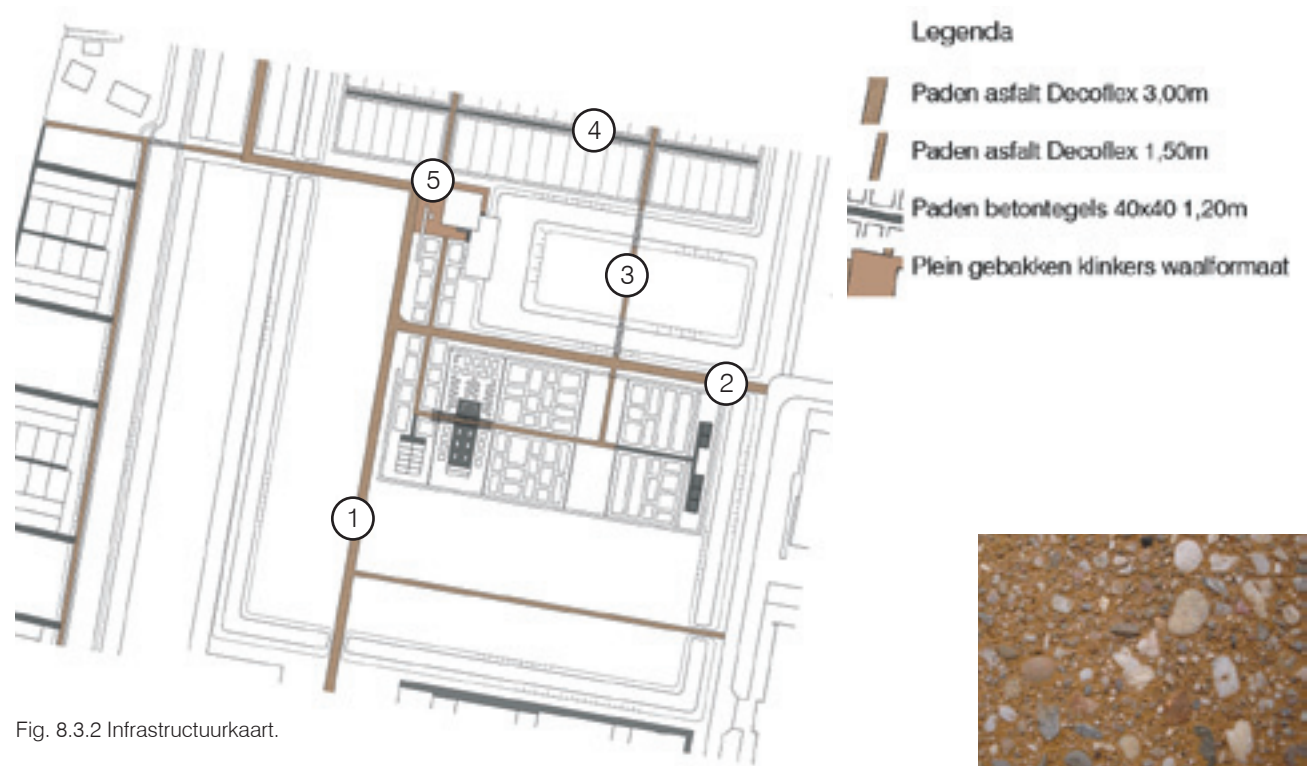

Fig. 8.3.2 Infrastructuurkaart.

De overige nevenpaden, die veelal niet gebruikt zullen worden door de gewone parkbezoeker, zullen bestaan uit 40x40 betontegels (4).

Omdat het plein een belangrijke plek in het park is, is hier gebruik gemaakt van gebakken klinkers in een kleur die aansluit op de natuurlijke uitstraling van het asfalt (rood/bruin) (5).

Fig. 8.3.3 en 8.3.4 Decoflex asfalt en gebakken klinkers Terra argento

Groenstructuur

De groenstructuur bestaat uit verschillende beplantingstypen. De basis van het gehele gebied wordt gevormd door de 'groene ruggengraat' aan de westzijde. Deze bosstrook kent een natuurlijke opbouw met een kern en een mantel, zodat deze optimaal ecologische waarde heeft. Tegenover deze groene ruggengraat staat de bomenrij aan de andere zijde. Deze kadert hier het gebied in, maar zorgt er wel voor dat vanaf deze zijde het gebied beleefbaar is.

Een tweede belangrijke structuur is de laan die de twee delen van het gehele gebied met elkaar verbindt. Deze laan eindigt bij t-splitsing en loopt niet door tot aan de centrale plek. Er is ervoor gekozen om de laan niet door te laten lopen, omdat op deze manier de centrale plek vanaf het hoofdpad meer aanzicht krijgt. Een bijzondere boom bij het gebouw geeft de centrale plek een positie. Andere opgaande structuren zijn de bomenweide ten zuiden van de moestuin en de boomgaard ten noorden van de moestuin.

Hagen zorgen voor de omkadering van de twee functies. Er is gekozen voor dezelfde afscheidingen, omdat op deze manier de samenhang binnen het gebied het best behouden blijft.

De oevers binnen het gebied hebben allen aan één zijde een rietoevers, al dan niet met een plasberm (brede sloten). Een zijde bestaat telkens uit riet, zodat het water in alle gevallen nog beleefbaar blijft. Dit zal

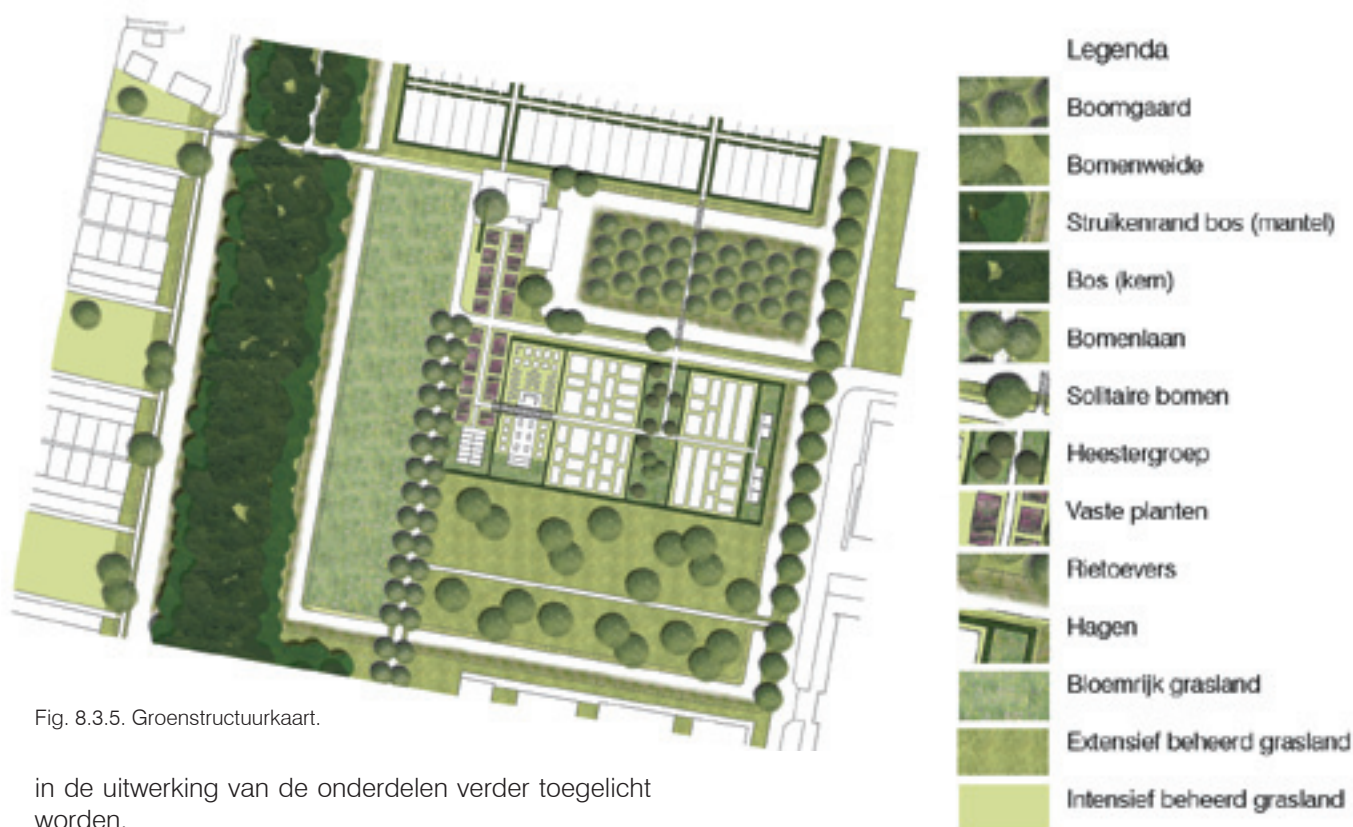
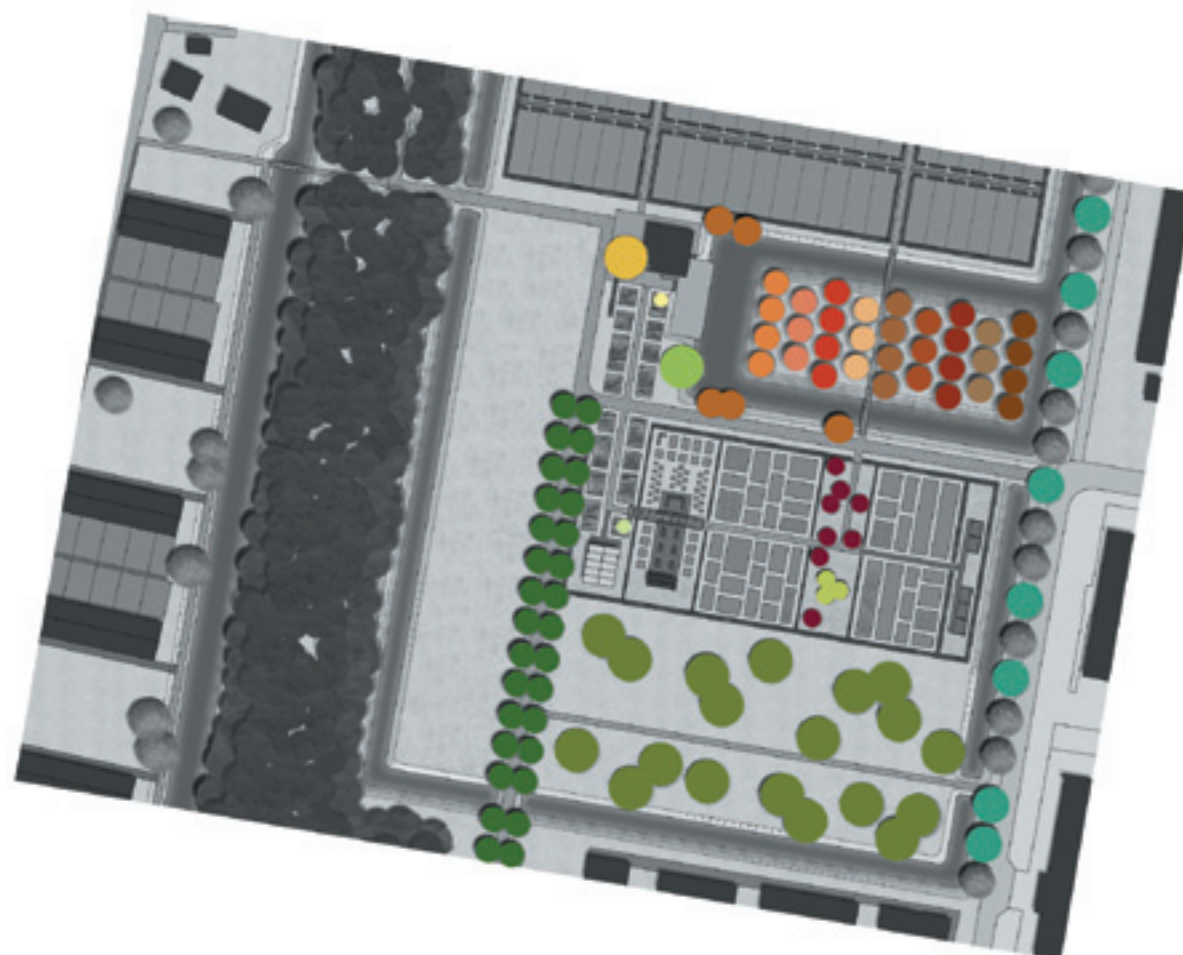

Fig. 8.3.5. Groenstructuurkaart.

in de uitwerking van de onderdelen verder toegelicht worden.

Het grootste deel van de graslanden in het gebied wordt extensief beheerd. Alleen in de moestuin en in de vaste plantentuin en bij de woningen zal het gras intensief beheerd worden. De natuurlijke waarden worden door het extensieve beheer versterkt.

Boom / heester	Leverantiemaat / eisen	Aantal st.
Solitairen		
Pterocarya fraxinifolia	hoogte 5m 3xv meestamig 5-tak	1
Alnus glutinosa 'Imperialis'	16-18 dk 3xv	5
Salix sepulcralis 'Chrysocoma'	16-18 dk 3xv	1
In moestuin		
Corylus maxima 'Purpurea'	125/150 1/2	8
Cydonia oblonga 'Champion'	14-16 wg 3xv	3
Bomenlaan		
Pyrus calleryana 'Chanticleer'	18-20 dk 3xv	30
Bomenweide		
Juglans nigra	16-18 dk 3xv	19
Bomenrij		
Tilia europaea	16-18 dk 3xv	8
Boomgaard		
Malus domestica 'Zoete Kroon'	14-16 wg 3xv	4
Malus domestica 'Dubbele Bellefleur'	14-16 wg 3xv	4
Malus domestica 'Sterappel'	14-16 wg 3xv	4
Pyrus communis 'Gieser Wildeman'	14-16 wg 3xv	3
Pyrus communis 'Conference'	14-16 wg 3xv	3
Prunus domestica 'Czar'	14-16 wg 3xv	4
Prunus domestica 'Victoria'	14-16 wg 3xv	4
Prunus cerasus 'Morel'	14-16 wg 3xv	3
Prunus cerasus 'Meikens'	14-16 wg 3xv	3
Vaste plantentuin		
Magnolia stellata	150/175 1/2	1
Clerodendrum trichotomum var. fargesii	150/175 1/2	1

Fig. 8.3.6 Bomen- en heesterplan van het deelgebied (m.u.v. van bosstrook en bestaande bomen).

Bomenplan

In het gebied zijn een aantal beplantingstypen met betrekking tot de bomen en heesters te benoemen. Deze zullen achtereenvolgens kort besproken worden.

In het gebied zullen een aantal solitaire bomen aangeplant worden. De meest belangrijke solitaire boom is de *Pterocarya fraxinifolia* bij het clubgebouw. Er is gekozen voor een bijzondere meerstammige boom op deze plek. Andere solitaire bomen zijn een *Salix sepulcralis* 'Chrysocoma' en een vijftal bijzondere *Alnussen*. Deze bomen geven vanuit de vlinder een bijzonder beeld aan de oevers en het water.

Midden in de moestuin is een plek gecreëerd waar even in de schaduw kan worden uitgerust onder een aantal heesters (*Corylus maxima* 'Purpurea' en een groep *Cydonia oblonga*). Er is gekozen voor heesters omdat deze niet concurreren met de omliggende groenstructuren vanwege de grootte en omdat ze niet te veel schaduw geven aan de moestuin.

De bomenlaan bestaat uit bloeiende sierperen, die verwijzen naar het karakter van het park, maar niet de overlast van vallende vruchten op het pad geven. Wanneer de bomen in bloei staan zal het een opvallende verschijning zijn in het gebied.

In de singel aan de oostzijde komen reeds een aantal *Tilia's* voor. Wanneer de onderbeplanting verwijderd is, kunnen de *Tilia's* aangevuld worden zodat er een

dichte bomenrij zal ontstaan, die het gebied aan deze zijde afkadert.

De boomgaard zal gaan bestaan uit verschillende fruitsoorten, waardoor er geen overvloed aan een soort fruit zal ontstaan. Er is gekozen voor de toepassing van oude fruitrassen, zodat de boomgaard een uniek beeld zal geven.

Ten slotte zullen in de vaste plantentuin twee bijzondere sierheesters aangeplant worden op het begin én einde van de strook.

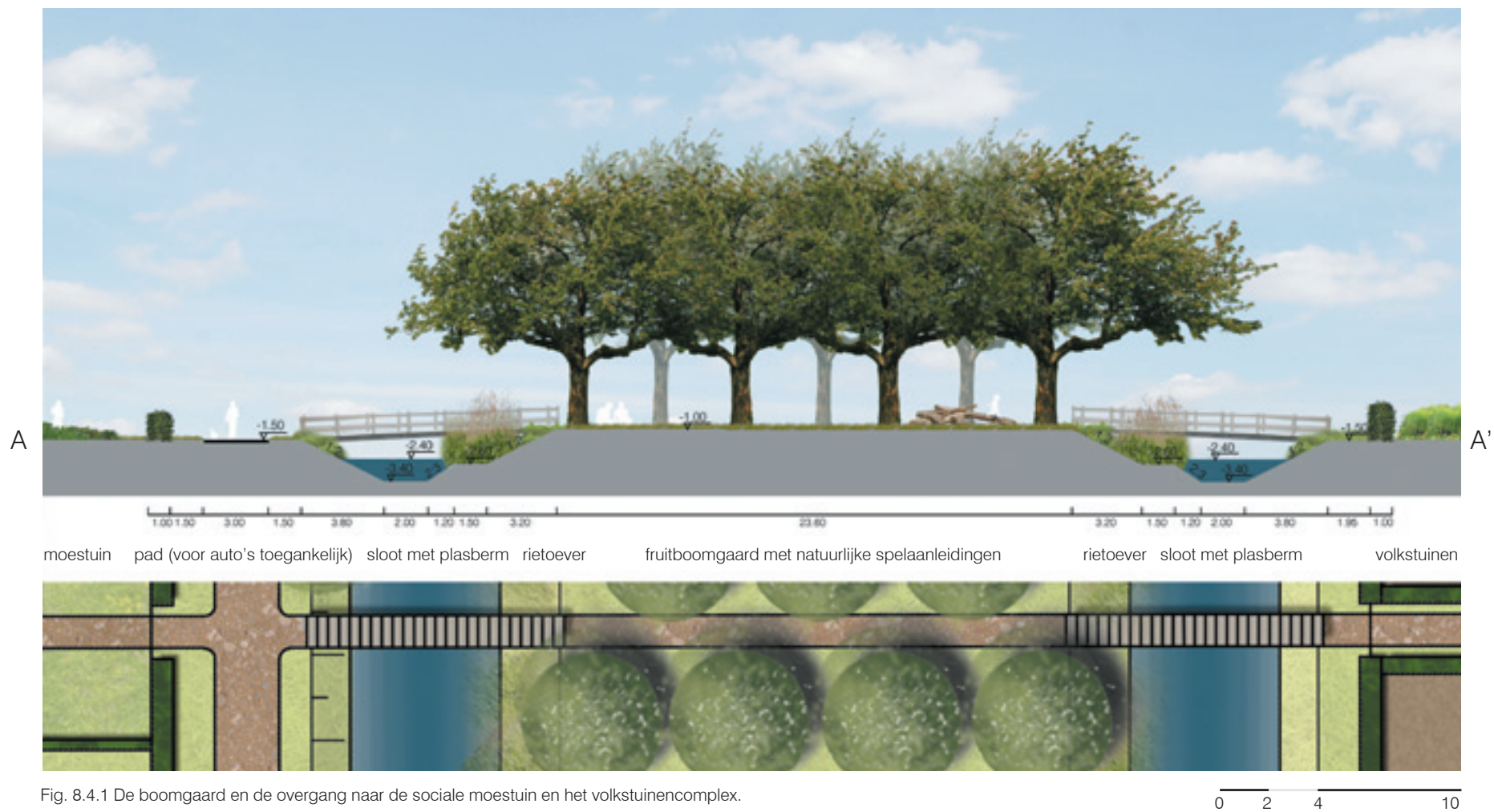

Fig. 8.4.1 De boomgaard en de overgang naar de sociale moestuin en het volkstuintencomplex.

8.4 Uitwerking onderdelen

In deze paragraaf zullen verschillende onderdelen binnen de deeluitwerking besproken worden. Elk onderdeel is gedetailleerd uitgewerkt aan de hand van detailuitwerkingen, beplantingskeuzes en technische uitwerkingen. De onderdelen die achtereenvolgens besproken zullen worden zijn: boomgaard, bos, bomenweide, hoofdpad en bomenlaan, centrale plek en tenslotte de moestuin.

8.4.1 Uitwerking boomgaard

De boomgaard is een onderdeel dat zich bevindt tussen de sociale moestuin en de volkstuinten in (fig. 8.4.1). De boomgaard bevindt zich op een eiland dat via bruggen toegankelijk is. Het 'eilandgevoel' wordt versterkt doordat het eiland 0.5 meter hoger zal liggen dan het omliggende park. De bruggen komen hierdoor iets schuin te liggen, waardoor het hoogteverschil beleefbaar wordt. Een bijkomend voordeel van deze ophoging is het feit dat dit een positief effect op de grondbalans van het gebied heeft. De oevers rond de gehele boomgaard zullen beplant worden met riet, waardoor er een 'mysterieus' eiland zal ontstaan. Dit is dan ook een aanleiding om natuurlijke speelplekken te creëren in de boomgaard. Ouders kunnen even tot rust komen of fruit plukken, terwijl kinderen spelen of ook samen fruit plukken.

De bruggen zijn belangrijke elementen, die op mogen

vallen. Deze zijn daarom nader uitgewerkt verder in deze paragraaf. Ook de bomen in de boomgaard en de hagen rond de moestuin en het volkstuintencomplex zullen nader besproken worden.

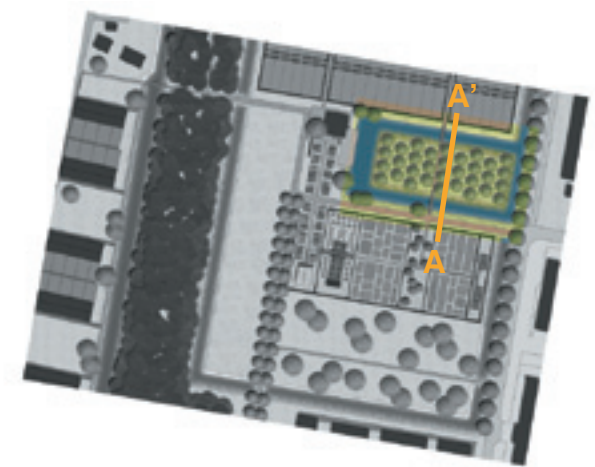

Fig. 8.4.2 Ligging van de boomgaard in de deeluitwerking.

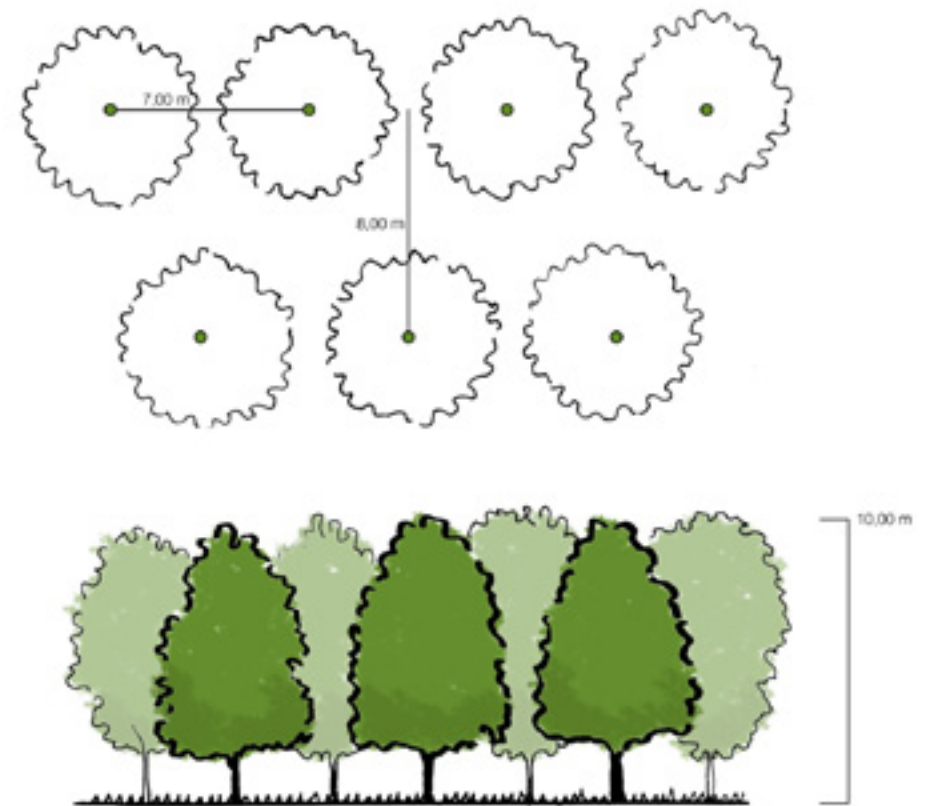

Fig. 8.4.3 Boven- en vooraanzicht van het beplantingstype boomgaard.

Beplantingstype boomgaard

Sfeer en functie

De boomgaard heeft een aantal functies. Allereerst kan het de gebruikers van park voorzien van fruit. Mede daarom is er gekozen voor verschillende fruitsoorten (appel, peer, pruim en kers). Dit geeft een gevarieerde aanblik, de verschillende soorten hebben namelijk een andere groeivorm, een andere bloeitijd en andere vruchten. Om het geheel een statige uitstraling te geven zullen de fruitbomen in rijen aangeplant worden. Per rij is er gekozen voor één soort, zodat de boomgaard een geheel blijft. Bij de keuze van de fruitrassen is gekeken naar oude soorten. Moderne veel voorkomende commerciële rassen zullen niet in de boomgaard voorkomen, waardoor de boomgaard een unieke uitstraling krijgt. Een voordeel van veel oude fruitrassen is daarnaast dat het fruit nog vrij lang bewaard kan worden, daarom wordt het ook wel bewaarfruit genoemd.

Sortiment en aanleg

Sortiment

- Malus domestica 'Zoete Kroon'
Hand-/ kookappel
- Malus domestica 'Dubbele Bellefleur'
Hand-/ moesappel
- Malus domestica 'Sterappel'
Handappel

- Pyrus communis 'Gieser Wildeman'
Stoofpeer
- Pyrus communis 'Conference'
Handpeer
- Prunus domestica 'Czar'
Zoete pruim
- Prunus domestica 'Victoria'
Rode pruim
- Prunus cerasus 'Morel'
Zure kers
- Prunus cerasus 'Meikers'
Zure kers

Plantafstand en plantverband

De afstand tussen de bomen in de rij bedraagt 7 meter. Tussen de rijen dient een afstand van 8 meter aan te worden gehouden. De bomen worden aangeplant in driehoeksverband. Fig. 8.4.3 toont een principe voor de aanplant van de fruitbomen. Voor de indeling van alle soorten in de boomgaard verwijs ik u naar het bomenplan op pagina 40.

Materiaal

Malus domestica
Leverantiemaat: 14-16
Kwaliteitseisen: hoogstam, wg 3xv, onderstam Malus domestica 'MM106'

Pyrus communis
Leverantiemaat: 14-16

Kwaliteitseisen: hoogstam, wg 3xv, onderstam
zaailing

Prunus domestica

Leverantiemaat: 14-16

Kwaliteitseisen: hoogstam, wg 3xv, onderstam Prunus domestica 'Brompton'

Prunus cerasus

Leverantiemaat: 14-16

Kwaliteitseisen: hoogstam, wg 3xv, onderstam Prunus avium

Tijd

De bomen zullen over 20 tot 25 jaar het streefbeeld redelijk bereikt hebben. De hoogstamfruitbomen dienen tweejaarlijks te worden gesnoeid, dit bevordert namelijk niet alleen de vruchtopbrengst, maar ook de levensduur van de bomen. Het grasland onder de bomen zal 3-4 keer per jaar gemaaid worden.

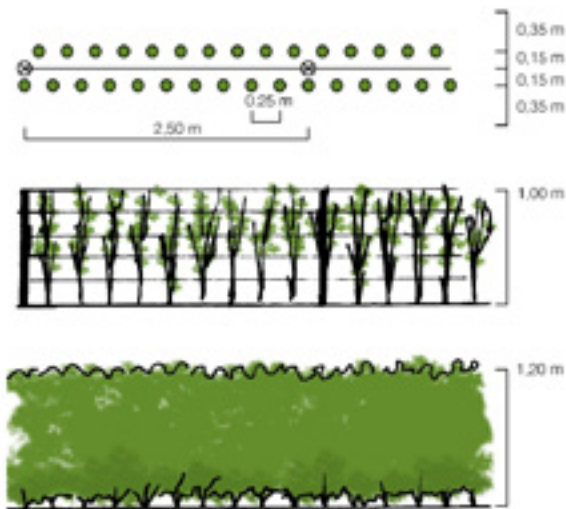

Fig. 8.4.4 Bovenzicht en vooraanzichten van de aanplantsituatie en de situatie na ongeveer 5 jaar.

Beplantingstype hagen rond sociale moestuin en volkstuinencomplex

Sfeer en functie

De hagen rond de moestuin en het volkstuinencomplex zorgen voor een afscheiding. De hagen rond de moestuin zullen lager gehouden worden vanwege het meer openbare karakter van de tuin (1,20m). De hagen rond het volkstuinencomplex worden 1,50m. De hoogte van de beide hagen maakt het nog mogelijk om erover heen te kijken, zodat recreanten kunnen zien wat er gedaan wordt in het park. De hagen hebben daarnaast een ecologische functie, want ze zijn een goede broed- en schuilplaats voor vogels en andere dieren.

Sortiment en aanleg

Sortiment
Acer campestre Veldesdoorn

Plantafstand en plantverband

De haag zal bestaan uit twee rijen aangeplant in driehoeksverband. De afstand tussen de planten in de rij is 25 cm en de afstand tussen de rijen bedraagt 30 cm. Tussen beide rijen dient kippengaas aangebracht te worden. Dit gaas spannen tussen houten palen die h.o.h. 2,5 meter uit elkaar staan. Belangrijk is dat het kippengaas tot 50 cm onder het maaiveld aangebracht wordt in verband met konijnen. Fig. 8.4.4 toont het

aanplantprincipe van de hagen.

Materiaal

Leverantiematen struiken: 80/100
Kwaliteitseisen: 1/1

Tijd

Na ongeveer 5 jaar zal het gewenste eindbeeld van een gesloten haag bereikt zijn. In de beginjaren zal de haag 2 maal per jaar gesnoeid moeten worden in juni en september. Op deze manier ontstaat er vrij snel een dichte haag. Wanneer er een gesloten haag ontstaan is kan de tweede snoeibeurt in september overslagen worden, zodat het een lossere haag wordt met een natuurlijkere uitstraling.

Uitwerking bruggen

In het gehele deelgebied komen drie van deze bruggen voor. De bruggen zijn daarom elementen die op mogen vallen in het park, daarom zullen ze vrij robuust uitgevoerd worden in Europees eikenhout. Er is gekozen voor een houten brug omdat dit past bij de natuurlijke uitstraling van het gehele park. Europees eikenhout is een duurzame, relatief makkelijk te bewerken houtsoort.

Om een robuuste uitstraling te bereiken is er gekozen voor balken als dekdelen (150x150mm) zoals in fig. 8.4.5. De leuningstijlen zullen niet zoals bij de referentie tegen de dekdelen aankomen, maar zullen er in verzonken worden, zodat de balken meer op gaan vallen. Ook de leuning zal massiever uitgevoerd worden (balken 150x150mm) (fig. 8.4.6).

Fig. 8.4.5 Referentiebeeld van een brug met balken als dekdelen.

Zijaanzicht

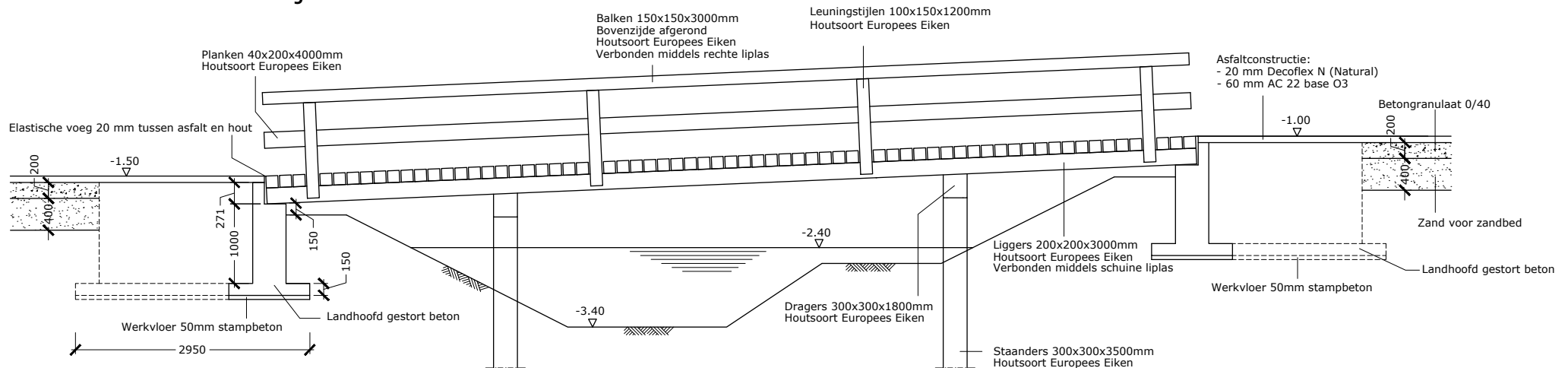

Fig. 8.4.6 Het zijaanzicht van de technische uitwerking van de brug. De gehele technische uitwerking op schaal is bijgevoegd in de bijlage van dit rapport.

Fig. 8.4.7 Doorsnede van de bosstrook met de overgang naar de woningen aan de ene zijde en de overgang naar het bloemrijk grasland aan de andere zijde.

0 2 4 10

8.4.2 Uitwerking bosstrook

De bosstrook grenst aan de westzijde aan de bestaande belangrijke waterstructuur. Deze waterstructuur heeft nu beschoeiing en heeft daardoor weinig ecologische waarde. Bovendien is het water slecht beleefbaar vanuit het trottoir dat langs de woningen loopt. Een derde minpunt is het feit dat de huidige singelbeplanting over het water hangt en veel te groot wordt (fig. 8.4.9). Deze belangrijke brede waterstructuur kan daarom op een aantal punten verbeterd worden.

In de nieuwe situatie heeft de sloot natuurlijke oevers gekregen. De sloot is iets breder geworden naar de bosstrook toe, door de toevoeging van een plasberm, waar riet in groeit. Hierdoor is het noodzakelijk om heesters terug te snoeien of te verwijderen. Dit zal op de volgende pagina verder toegelicht worden. Het wandelpad loopt nu dichtbij het water, waardoor buurtbewoners het water kunnen beleven. De rietkraag bevindt zich om deze reden alleen aan de zijde van de bosstrook. Bestaande grote Alnussen langs de woningen kunnen behouden blijven.

De bosstrook krijgt een breedte van ongeveer 35 meter. Om het bos voor de wandelaar beleefbaar te maken is er een struinp pad gecreëerd door het bos. De pad bevindt zich op een klein talud, zodat duidelijk is waar zich het pad bevindt. Het bos heeft vanwege de ecologische waarde een mantel van ongeveer 6 meter, die bestaat uit alleen struiken. Het bos zelf bestaat voornamelijk uit bomen, met hier en daar een

struik. Dit is ook belangrijk vanuit het oogpunt van de sociale veiligheid.

De sloot aan de zijde van de bloemenweide heeft ook maar aan één zijde een rietkraag, zodat ook hier het water nog beleefbaar is.

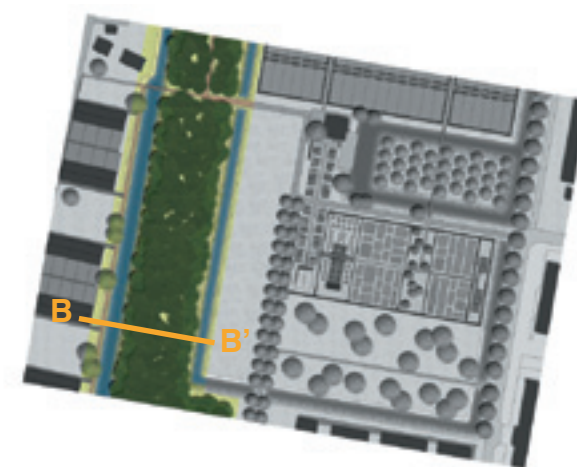

Fig. 8.4.8 Ligging van de bosstrook in de deeluitwerking.

Fig. 8.4.9 Bestaande situatie sloot aan westelijke rand.

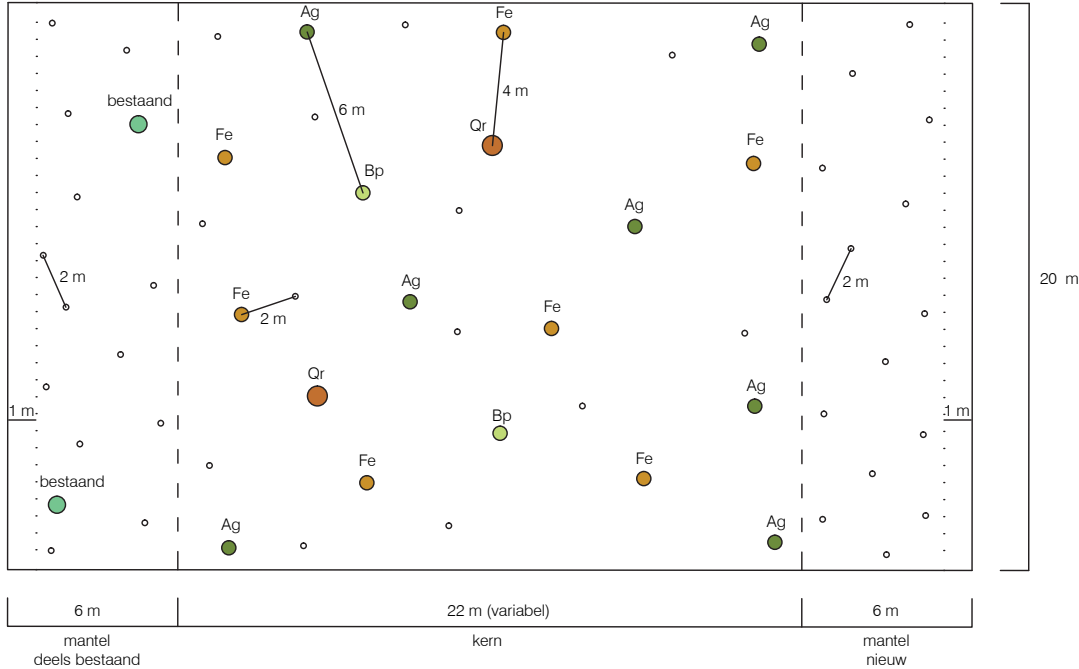

Fig. 8.4.10 Aanplantprincipe van het bos (34x20m).

Fig. 8.4.11 Aanzichten van de situatie na aanplant en de situatie na ongeveer 20 jaar.

Beplantingstype bos

Sfeer en functie

Het bos heeft een belangrijke ecologische functie in het gebied en zal daarom een natuurlijke uitstraling krijgen. Er is gekozen voor een gevarieerde bosstrook met een struikenrand (mantel). De bosstrook zal bestaan uit inheemse beplanting die behoort tot de Potentieel Natuurlijke Vegetatie (PNV) in dit gebied, namelijk het Vogelkers-Essenbos. Boomsoorten die in dit bos voorkomen zijn: es, zwarte els, zomereik, zoete kers, esdoorn en zachte berk. Struiksoorten die veel voorkomen zijn: vogelkers, hazelaar, eenstijlige meidoorn, kornoelje, lijsterbes, hondsroos en liguster. Er is gekozen voor een aanplant op eindafstand, zodat er niet gedund hoeft te worden en het bos zich op de natuurlijke manier kan ontwikkelen.

De bestaande singel, waar veel van bovenstaande soorten in terug zijn te vinden, zal opgenomen worden in de brede bosstrook. Het is echter noodzakelijk dat er eerst maatregelen genomen worden, zodat deze in het geheel kan worden opgenomen. Dit zal hieronder verder toegelicht worden.

Sortiment en aanleg

Sortiment

Kern

- Bomen 60% (opp. 440m² = 18 stuks)
- o Alnus glutinosa (Ag) Zwarte els
40% 7 stuks
- o Betula pubescens (Bp) Zachte berk
10 % 2 stuks
- o Fraxinus excelsior (Fe) Es
40% 7 stuks

- o Quercus robur (Qr) Zomereik
10% 2 stuks
- Struiken 40% (opp. 440m² = 12 stuks)
- o Crataegus monogyna (Cm) Eenst. meidoorn
20% 2 stuks
- o Corylus avellana (Ca) Hazelaar
40% 5 stuks
- o Sorbus aucuparia (Sa) Lijsterbes
40% 5 stuks

Mantel nieuw

- Struiken (opp. 60m² = 15 stuks)
- o Crataegus monogyna (Cm) Eenst. meidoorn
40% 6 stuks
- o Corylus avellana (Ca) Hazelaar
40% 6 stuks
- o Sorbus aucuparia (Sa) Lijsterbes
20% 3 stuks

Mantel deels bestaand

- Struiken
- o Crataegus monogyna (Cm) Eenst. meidoorn
40% n.t.b. na dunning
- o Corylus avellana (Ca) Hazelaar
40% n.t.b. na dunning
- o Sorbus aucuparia (Sa) Lijsterbes
20% n.t.b. na dunning

Plantafstand en plantverband

Kern

Bomen worden in wildverband aangeplant op een afstand van 4 à 6 meter. Struiken worden aangeplant op een minimale afstand van 2 meter van de bomen en van elkaar (fig. 8.4.10 en 8.4.11).

Mantel nieuw

Struiken in de mantel worden aangeplant op een afstand van ongeveer 2x2 meter in wildverband. Er wordt aangeplant 1 meter vanaf de bosrand.

Mantel deels bestaand

Bestaande bomen, Platanus hispanica (plataan) en Salix alba (schietwilg), worden behouden. Het is noodzakelijk om in de struiklaag te dunnen. Soorten behorend tot de PNV kunnen behouden blijven mits ze op een afstand van min. 2 meter staan en 1 meter van de rand. Acer pseudoplatanus (esdoorn) dient geheel verwijderd te worden, deze zaait zich namelijk makkelijk uit en verwildert hierdoor snel. Wanneer het nodig is om soorten toe te voegen, toevoegen volgens bovenstaand principe (zie sortiment mantel deels bestaand).

Materiaal

Leverantiematen bomen: 8-10, Quercus robur 14-16
Kwaliteitseisen: draadkruit 2xv, Quercus robur 3xv
Leverantiematen heesters: 100/125
Kwaliteitseisen: 1/2

Tijd

Binnen 20 tot 25 jaar is het streefbeeld redelijk bereikt. Omgewaaide bomen mogen blijven liggen, dit bevordert het ecologische aspect van het bos. Waar bomen dood gaan mag de natuur zijn gang gaan, want de meeste soorten kunnen zich spontaan verjongen. Ingrijpmomenten zijn het verwijderen van ongewenste soorten. Het verdient aanbeveling om 1x / 2 jaar het jonge opschot van de Acer pseudoplatanus (esdoorn) te verwijderen. Ook bij extreme kruidengroei in de beginjaren zal ingegrepen moeten worden.

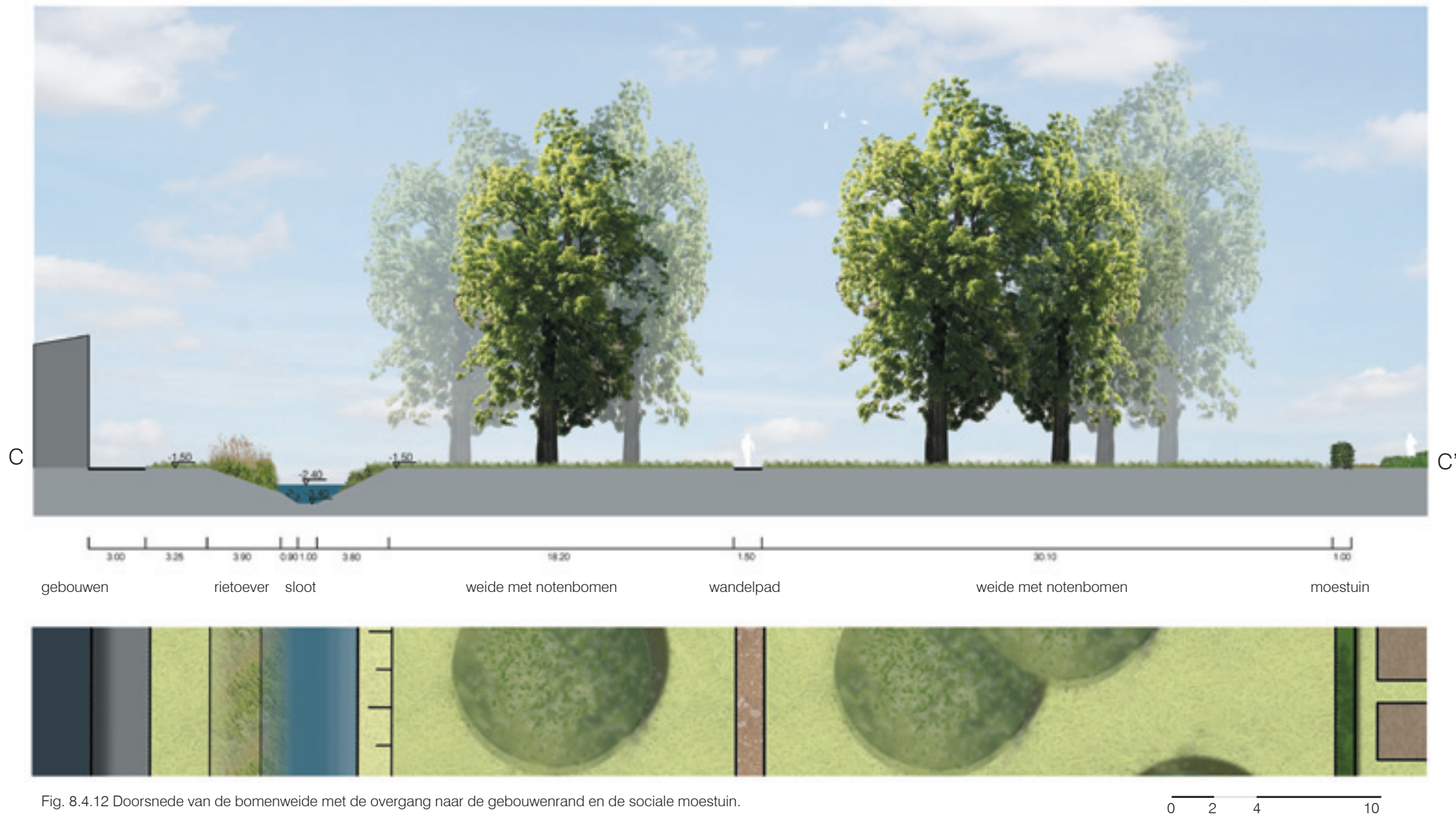

Fig. 8.4.12 Doorsnede van de bomenweide met de overgang naar de gebouwenrand en de sociale moestuin.

8.4.3 Uitwerking bomenweide

De bomenweide is een parkonderdeel dat de bebouwingsrand een positie geeft in het geheel. De overgang van de bebouwing naar het park wordt gevormd door een sloot met een rietoever aan de zijde van de bebouwing. Aan de bebouwing is ruimte gecreëerd voor een terras, zodat mensen hier eventueel buiten kunnen zitten. Dit terras wordt afgeschermd door de rietkraag. De weide met de verspreide *Juglans nigra*, is een parkonderdeel dat ruimte biedt tussen de moestuin en de bebouwing. Het wandelpad loopt midden door de weide, zodat de bomenweide optimaal beleefbaar is.

De overgang naar de moestuin wordt gevormd door een lage haag van 1.20 meter. Hierdoor is vanuit de bomenweide de moestuin beleefbaar en vanuit de moestuin de bomenweide.

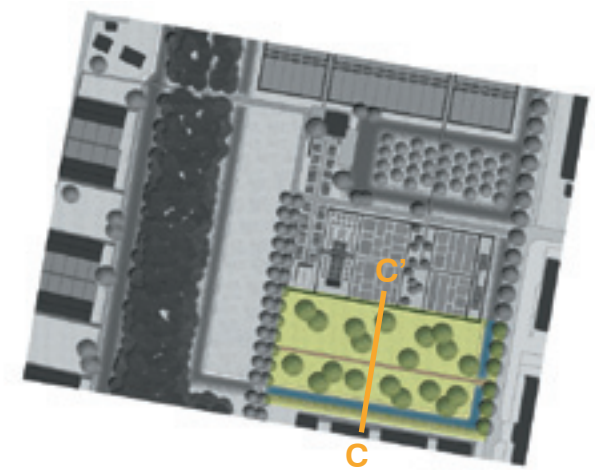

Fig. 8.4.13 Ligging van de bomenweide in het deelgebied.

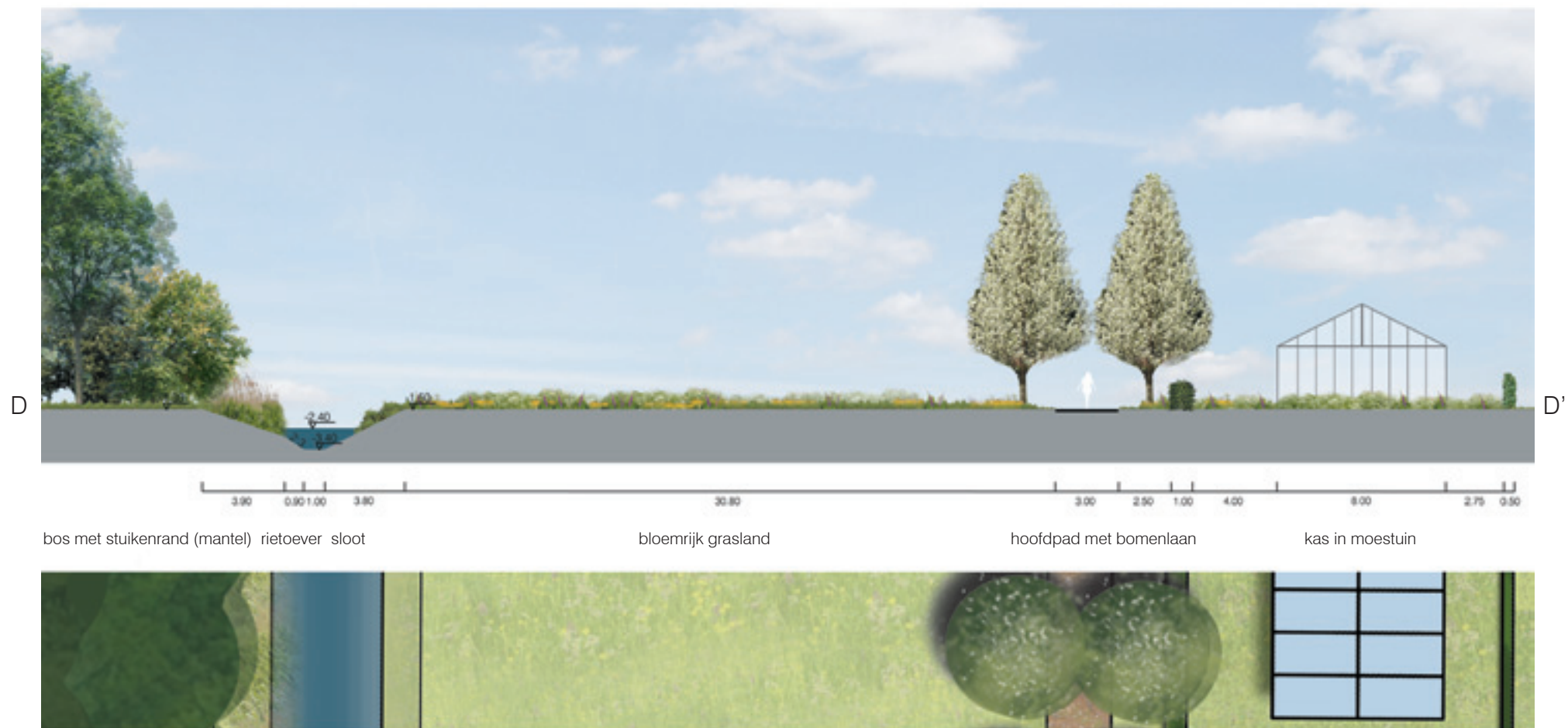

Fig. 8.4.14 Doorsnede van de bloemenweide, het hoofdpad met de bomenlaan en de overgang naar de moestuin.

8.4.4 Uitwerking hoofdpad met bomenlaan

De bomenlaan is erg belangrijk in de structuur van het park. Het hoofdpad wordt door de laan sterk aangezet. Aan de ene zijde loopt de laan langs een open bloemenweide en aan de andere zijde langs andere parkonderdelen, zoals de moestuin.

De overgang naar de moestuin wordt gevormd door een lage haag (1.20 meter), waardoor vanaf het hoofdpad de moestuin goed beleefbaar is.

De bloemenweide wordt ingezaaid met een kruidenmengsel voor opkleigronden. Door het mengsel licht in te zaaien (10kg/ha), is er nog ruimte voor de ontwikkeling van spontane kruiden. Het bloemrijk grasland dient 2x per jaar gemaaid te worden. De volgende kruiden komen voor in het mengsel:

Scherpe boterbloem
 Peen
 Herfstleeuwetand
 Fluitekruid
 Avondkoekoeksbloem
 Vogelwikke
 Boerenwormkruid
 Pastinaak
 Voederwikke
 Bereklauw (wilde)
 Brunel
 Gewoon barbarakruid
 Smalle weegbree

Rode klaver
 Knoopkruid
 Gele morgenster
 Gewoon duizendblad
 Margriet

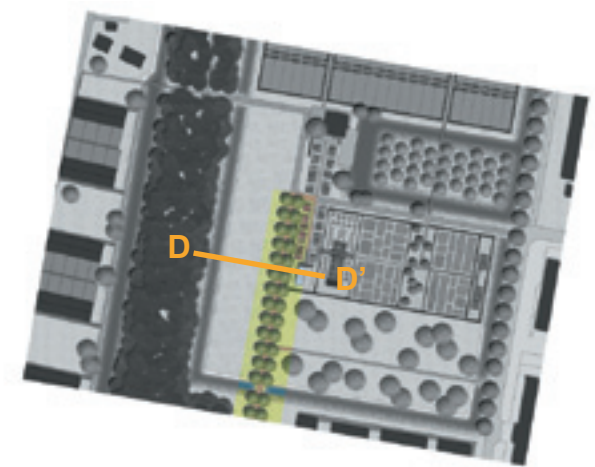

Fig. 8.4.15 Ligging van het hoofdpad met de bomenlaan.

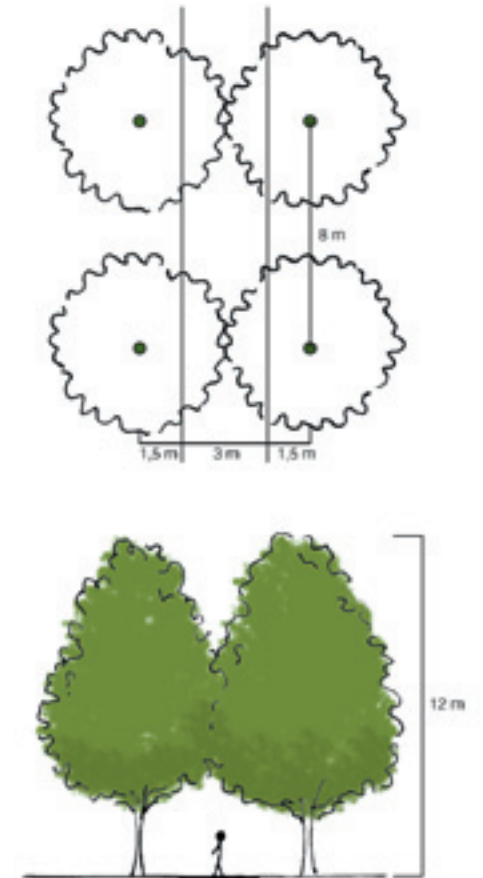

Fig. 8.4.16 Ligging van het hoofdpad met de bomenlaan.

Beplantingstype bomenlaan

Sfeer en functie

Het hoofdpad wordt begeleid door bomen met veel sierwaarde. Er is gekozen voor een sierpeer met uitbundige bloei en een herfstverkleuring. Doordat deze bomen zelden vruchten krijgen zijn ze zeer geschikt op deze plek, want vruchten zouden mogelijk voor overlast op het hoofdpad kunnen zorgen. Deze bomen mogen dan geen vruchten krijgen, ze verwijzen wel naar het karakter van het park: samen tuinieren, fruit plukken, dieren voeren e.d. De laan vormt een verbindend element tussen het noordelijke en zuidelijke deel van het plangebied. De bomen worden vrij dicht op het pad aangeplant, zodat er ondanks het vrij brede pad een 'intieme' sfeer ontstaat.

Sortiment en aanleg

Sortiment

Pyrus calleryana 'Chanticleer' sierpeer

Plantafstand en plantverband

De afstand tussen de bomen in de rij bedraagt 8 meter. De afstand van de bomen tot het pad is 1,5 meter (fig. 8.4.16).

Materiaal

Leverantiematen bomen: 18-20

Kwaliteitseisen: draadkruit 3xv

Tijd

De bomen zullen over 20 tot 25 jaar het streefbeeld redelijk bereikt hebben. De bomen dienen opgekroond te worden tot een hoogte van 2,5 meter. Takken snoeien wanneer ze buiten de kroonvorm groeien. Het is niet noodzakelijk om ze hoger op te kronen, omdat hier geen autoverkeer hoeft te komen.

8.4.5 Uitwerking centrale plek

De centrale plek is de plek waar alle bezoekers van het park samenkomen. De vlonder is hierin een belangrijk element. Zoals te zien in de vogelvlucht hiernaast moeten de mensen vanaf de vlonder het water optimaal kunnen beleven. De vlonder die toegankelijk is via een trap en een hellingbaan ligt dan ook vrij dicht op het water. Vanaf de vlonder is er zicht op de boomgaard aan de overzijde. De vlonder, het plein en de vaste plantentuin zullen in deze paragraaf verder gedetailleerd worden.

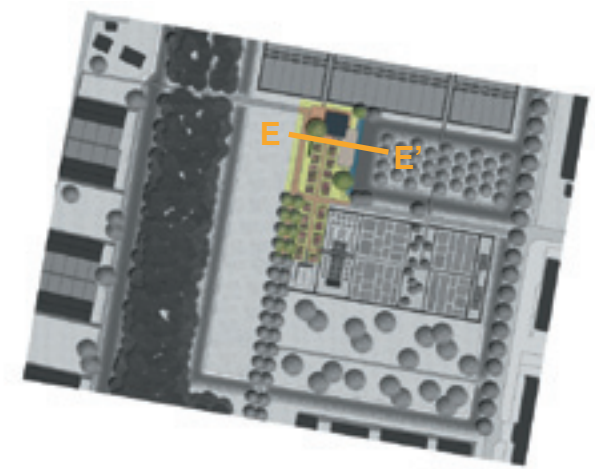

Fig. 8.4.18 Ligging van de centrale plek in de deeluitwerking.

Fig. 8.4.17 Vogelvlucht van de centrale plek met zicht op de vlonder.

- plein gebakken klinker wf rood/bruin halfsteensverband
- pad Decoflex Naturel asfalt
- L-element beton (opsluiting helling en trapwang)
- opsluitband beton grijs
- trap prefab betonnen treden antraciet
- vlonder Europees eikenhout
- fietsbeugel FSC hardhout/ cortenstaal
- plek voor verkoopkraam moestuin
- haag 1.20m meter Acer campestre
- clubgebouw
- vaste plantenborders opgesloten met opsluitband beton grijs
- gras intensief beheerd
- gras extensief beheerd
- talud naar water

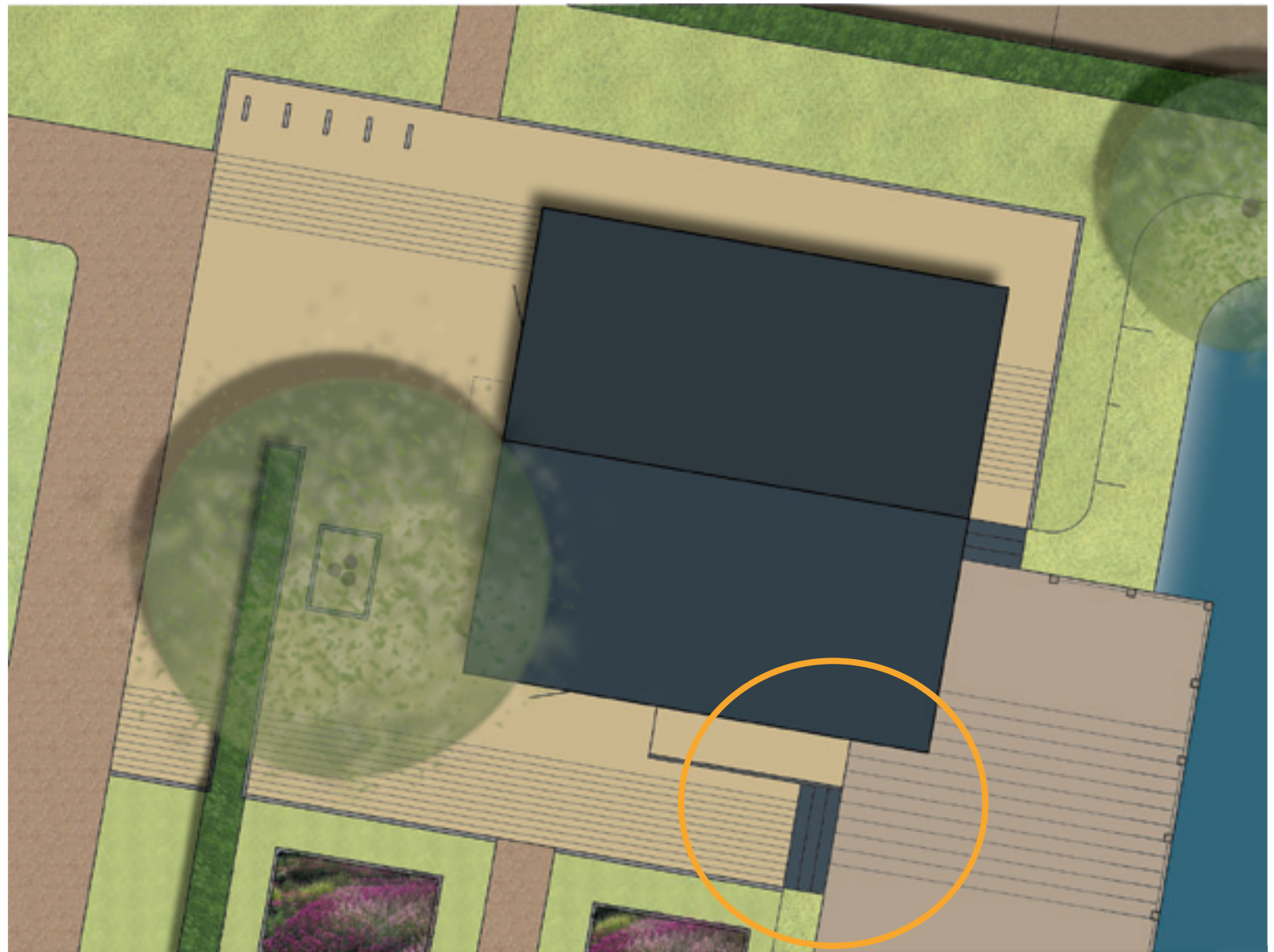

Fig. 8.4.19 Detailuitwerking van het centrale plein en de aanliggende vlonder rond het gebouw. Origineel schaal 1:100 is bijgevoegd in de bijlage van dit rapport.

Detail plein

Het clubgebouw ligt midden op het plein. Op het plein is elementverharding toegepast in de vorm van gebakken klinkers. Gebakken klinkers geven het plein een duurzame uitstraling en omdat deze verharding nergens anders in het park toegepast is, wordt het tevens een unieke plek. Het gehele plein wordt opgesloten door opsluitbanden die onder 20 mm klik geplaatst worden, zodat het gras er overheen kan groeien. Het plein ligt tegen de hoofdroute aan gepositioneerd. Er zal geen opsluitband tussen beide verhardingssoorten (gebakken klinkers en asfalt) toegepast worden. Zie hiervoor het technisch profiel in de bijlage van dit rapport. De haag die op het plein doorloopt zorgt voor een zekere beslotenheid op het plein, zodat het plein niet geheel 'koud' op het hoofdpad ligt (fig. 8.4.19).

Een belangrijk detail is de overgang van het plein naar de vlonder (fig. 8.4.20). Hier wordt gebruik gemaakt van drie traptreden; de vlonder ligt 0.45 meter lager dan het plein. Dit is tevens te zien in fig. 8.4.22 op de volgende pagina. Het is noodzakelijk om een hellingbaan toe te passen van 1:10. Deze hellingbaan bestaat ook uit gebakken klinkers en wordt onderaan opgesloten door een rollaag die in specie gesteld wordt. Tussen de trap en de hellingbaan worden betonnen L-elementen toegepast die als keerwand voor de helling fungeren én als trapwang (fig. 8.4.21). De helling wordt 5.00 meter lang in verband met de lengte van de keerwanden (1.00m).

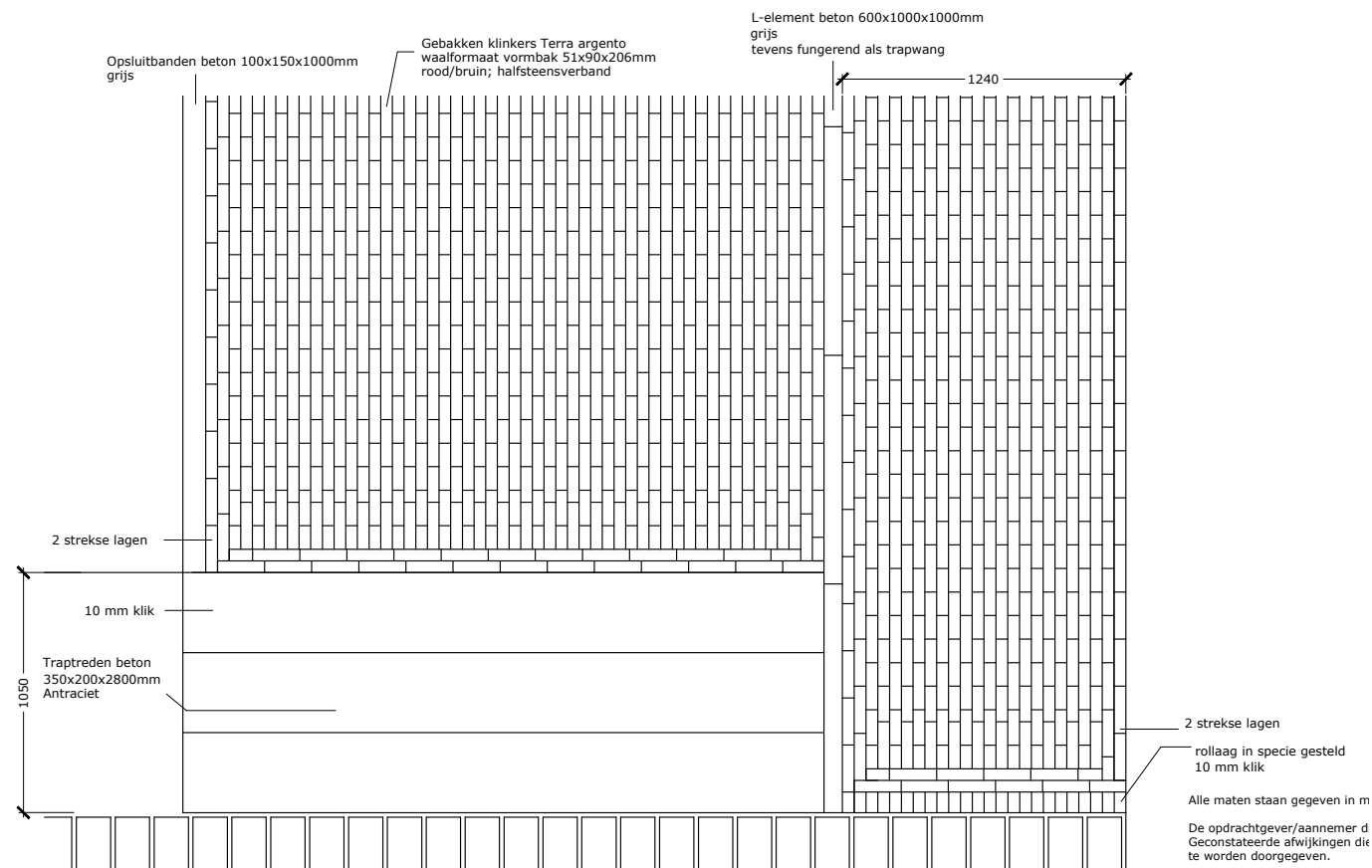

Fig. 8.4.20 Bestratingsdetail van de overgang van het plein naar de vlonder. Origineel op schaal zit in de bijlage van dit rapport.

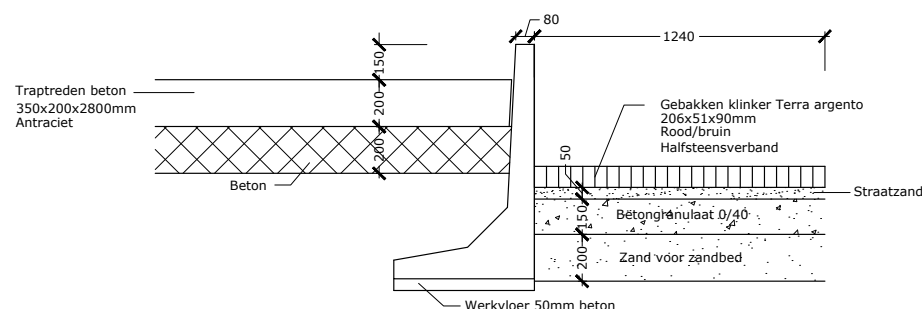

Fig. 8.4.21 Technisch profiel van de bovenste trede van de trap naar de hellingbaan. Origineel en overige profielen zitten in de bijlage.

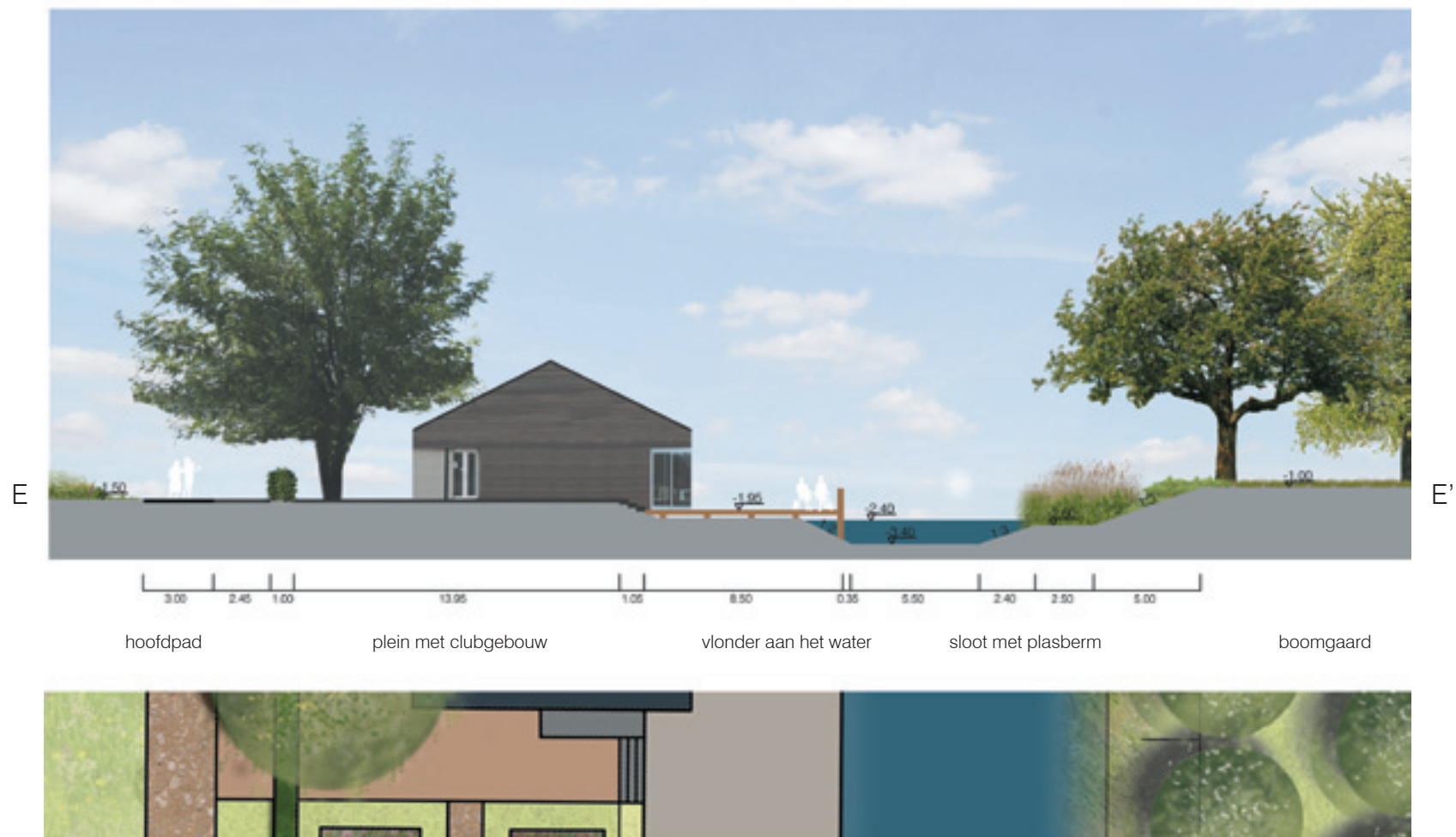

Fig. 8.4.22 Doorsnede van de centrale plek.

Op de doorsnede is goed te zien dat haag op het plein belangrijk is in de overgang van het asfaltpad naar het plein. Wanneer de haag er niet zou zijn, zou het plein geen 'plek' kunnen worden, maar eerder een verbreding van het hoofdpad.

De bijzondere boom (*Pterocarya fraxinifolia*) geeft het gebouw meer aanzicht. Het is bij een *Pterocarya* van belang dat de boomspiegel elk jaar vrij wordt gemaakt van jong opschot.

Tenslotte is goed te zien, dat de vlonder een plek op zich wordt doordat deze lager ligt. Mensen kunnen hier even rustig genieten van het uitzicht dichtbij het water.

Uitwerking vlonder

De vlonder krijgt net als de brug een vrij robuuste uitstraling. Ook voor de vlonder is gekozen voor de houtsoort Europees eiken. De palen van de vlonder van 200x200mm zullen tevens fungeren als leuning, waardoor er geen leuningconstructie nodig is. Om het zicht op het water zo optimaal mogelijk te houden zal er gebruik worden gemaakt van RVS-spandraad om de leuningstijlen te verbinden (fig.8.4.23). Met de vlonder wordt er naar gestreefd om het water optimaal te beleven, daarom is de afstand tussen de vlonder en het water klein.

Fig. 8.4.23 Een leuning met RVS-spandraad.

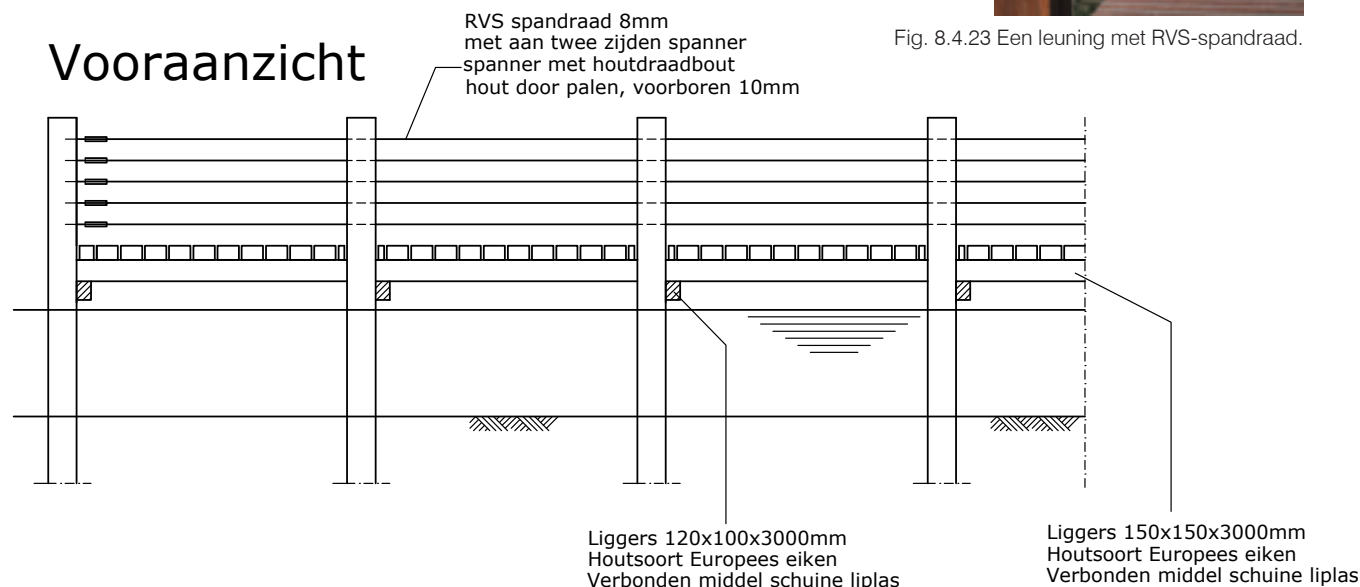

Fig. 8.4.24 Vooraanzicht van een deel van de vlonder. Origineel is bijgevoegd in de bijlage van dit rapport.

Beplantingstype vaste plantenborders

Sfeer en functie

De vaste plantenborders vormen het middelpunt van het park en zijn ‘voortuin’ van het clubgebouw van de moes- en volkstuinders. Om aan te sluiten op de natuurlijke sfeer van het gehele park is er gekozen voor de toepassing van verschillende siergrassoorten in combinatie met vrij grote bloeiende vaste planten. De borders moeten vanaf alle zijden een aantrekkelijk beeld opleveren en daarom is de hoge beplanting in het midden toegepast (tot ongeveer 3 meter) en de lage beplanting tot ongeveer 80 cm aan de randen. De basis van de border wordt gevormd door een tweetal heesters, met daarop aansluitend hoge vaste planten (150-175m). Er is gekozen voor een organische vormgeving die in contrast staat met de rest van het park, zodat de borders op zullen vallen in het geheel. De bloeikleuren van de vaste planten en de heesters zijn wit, paars en blauw. Er is gekozen voor deze kleuren omdat deze goed te combineren zijn met de grassen (fig. 8.4.26). Tevens zorgt de combinatie tussen vaste planten en grassen ervoor dat de border een groot deel van het jaar sierwaarde heeft, de vaste planten en ook de bollen in het voorjaar en de zomer, de grassen meer richting eind van de zomer en het najaar.

De drie principes zoals in fig. 8.4.27 kunnen in de gehele

strook toegepast worden. Het verdient aanbeveling om deze zo nu en dan te spiegelen, zodat het beeld niet te eentonig wordt. In het bomen- en heesterplan staat aangegeven waar de grotere heesters, Magnolia en Clerodendrum, in de borders toegepast worden (deze hebben namelijk wel een vaste plek in het geheel).

Vaste planten

- Actaea simplex ‘Atropurpurea’
- Anemone hybrida ‘Honorine Jobert’
- Delphinium elatum ‘Finsteraarhorn’
- Echinacea purpurea ‘White Swan’
- Echinops bannaticus ‘Taplow Blue’
- Eupatorium maculatum ‘Atropurpureum’
- Gillenia trifoliata
- Salvia nemorosa ‘Mainacht’

Bollen

- Allium sphaerocephalon

Heesters

- Clerodendrum trichotomum var. fargesii
- Magnolia stellata
- Philadelphus ‘Viginal’
- Rhodotypos scandens

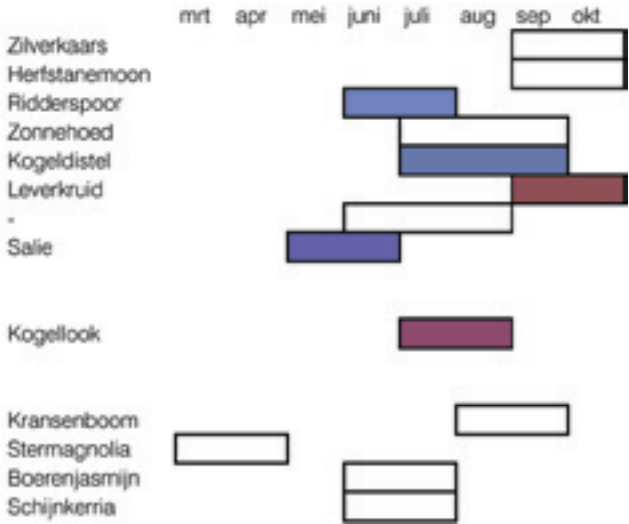

Fig. 8.4.25 Impressie van de vaste plantentuin met zicht op de kas.

Fig. 8.4.26 Tabel met de toegepaste soorten en bijhorende bloeitijden.

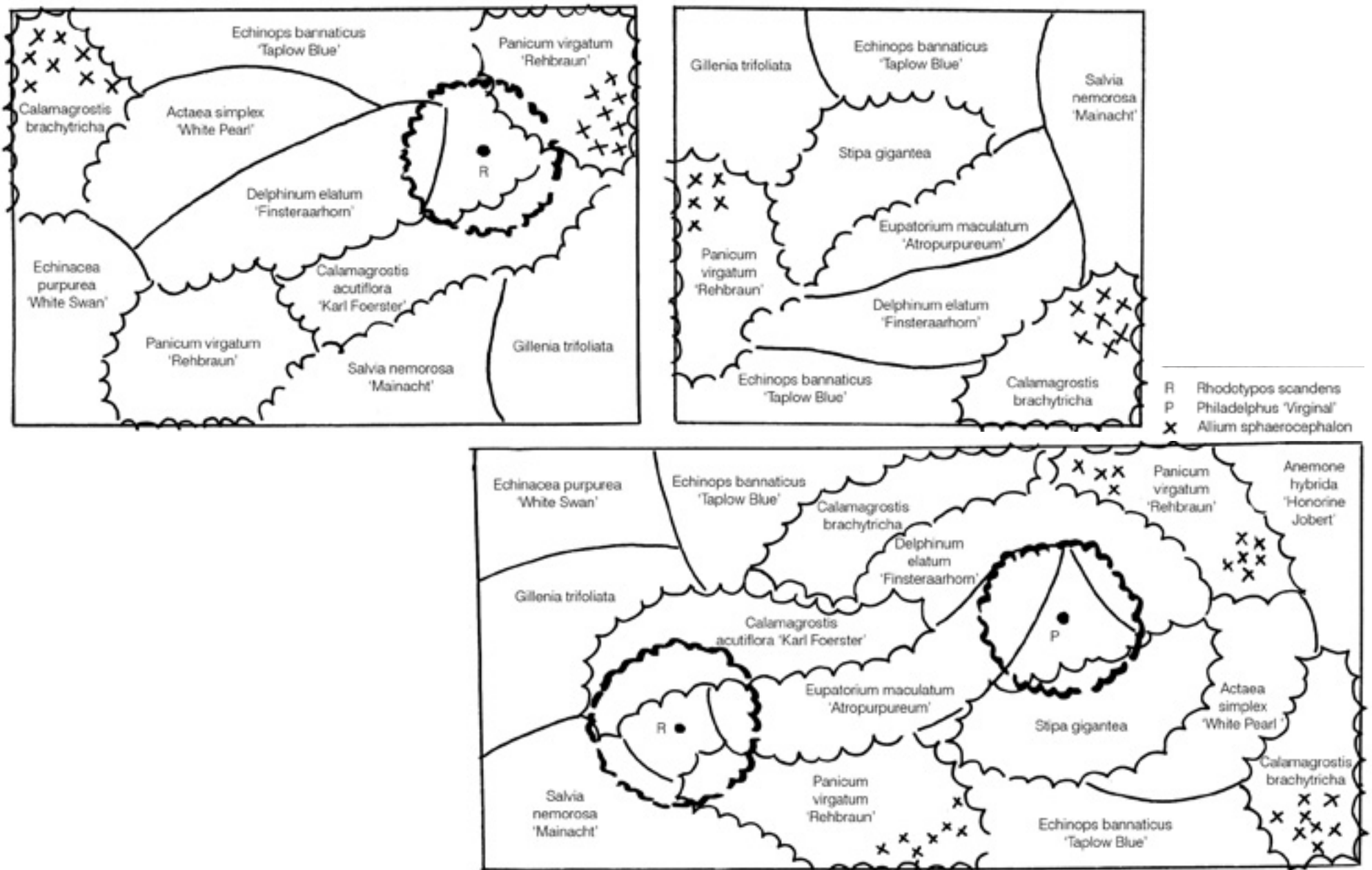

Fig. 8.4.27 Principes voor de aanplant van de vaste plantentuin (stempels). Border 6x4, 4,5x4 en 8x4 meter.

Sortiment en aanleg

Sortiment

Vaste planten

Actaea simplex 'Atropurpurea' Zilverkaars
 Anemone hybrida 'Honorine Jobert' Herfstanemoon
 Delphinium elatum 'Finsteraarhorn' Ridderspoor
 Echinacea purpurea 'White Swan' Zonnehoed
 Echinops bannaticus 'Taplow Blue' Kogeldistel
 Eupatorium maculatum 'Atropurpureum' Leverkruid
 Gillenia trifoliata
 Salvia nemorosa 'Mainacht' Salie

Bollen

Allium sphaerocephalon Kogellook

Grassen

Calamagrostis acutiflora 'Karl Foerster' Struisriet
 Calamagrostis brachytricha Struisriet
 Panicum virgatum 'Rehbraun' Vingergras
 Stipa gigantea Vedergras

Heesters

Clerodendrum trichotomum var. farg. Kransenboom
 Magnolia stellata Stermagnolia
 Philadelphus 'Virginal' Boerenjasmijn
 Rhodotypos scandens Schijnkerria

Plantafstand en plantverband

De vaste planten en grassen worden aangeplant in wildverband. Er dient uit te worden gegaan van 7 stuks/m². De bollen tussen de grassen mengen in

groepen van ongeveer 10 stuks, 30 cm uit elkaar.

Materiaal*Vaste planten en grassen*

Leverantiemaat: P9

Bollen

Leverantiemaat: 12/+

Heesters

Leverantiemaat: 100/125

Kwaliteitseisen: 1/2

Tijd

In ongeveer 2 jaar zal het eindbeeld bereikt zijn van een dichte border. Wanneer de border nog niet dicht gegroeid is zal er regelmatig onkruid gewied moeten worden. Eens in de 2-3 jaar de planten delen, zodat ze jong en groeikrachtig blijven. Grassen elk jaar in het voorjaar (februari) knippen, zodat de sierwaarde in de winter behouden blijft.

8.4.6 Uitwerking moestuin

De moestuin bestaat uit verschillende onderdelen. Een van deze onderdelen zijn de schooltuinen en het hoger tuinieren voor de minder validen, zoals hiernaast te zien is. De indeling van de moestuin zal in dit hoofdstuk verder toelicht worden aan de hand van een doorsnede, een uitwerking van het beplantingstype fruithagen en een technische uitwerking van de pergola.

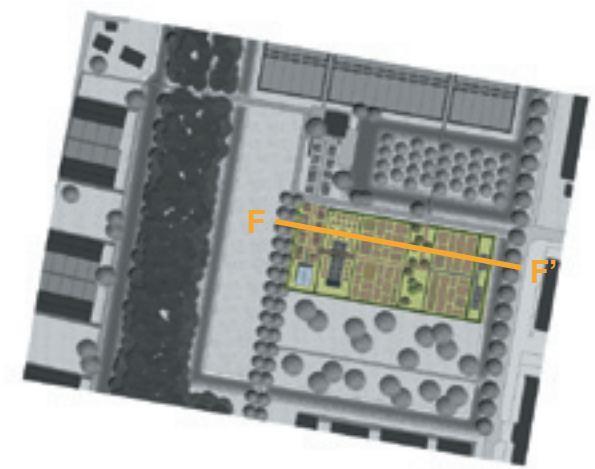

Fig. 8.4.29 Ligging van de moestuin in de deeluitwerking.

Fig. 8.4.28 Impressie van de schooltuintjes en het verhoogd tuinieren voor de mindervaliden.

Fig. 8.4.30 Ontwerp van de moestuin schaal 1:500.

De sociale moestuin bestaat uit een zestal kamers, telkens gescheiden door een fruithaag (fig. 8.4.30). Deze fruithagen wordt nader besproken in het volgende deel van deze paragraaf. De kamers vormen de hoofdstructuur van het ontwerp van de moestuin. Elke kamer heeft een andere functie. Grofweg kan worden gezegd dat de kamers van groot naar klein zijn ingedeeld. De doorsnede in fig. 8.4.33 op de volgende pagina verduidelijkt deze indeling.

In de eerste kamer, die gedeeld wordt met de vaste plantentuin van de centrale plek bevindt zich de kas. De kas staat tegenover het centrale gebouw, en daarvoor buiten het hekwerk dat afsloten kan worden. De volgende kamer is de kamer van de schooltuintjes, de kruidentuin en het hoger tuinieren aan tafels voor de minder validen. De pergola loopt vanaf de kas deze ruimte in (fig. 8.4.28). In de volgende kamer bevinden zich de kleinere groentebedden. De kamer waarin zich de tweede ingang bevindt bestaat uit een stuk bloemrijk grasland, dat weinig beheer behoeft, met heesters. Deze heesters bieden schaduw, waardoor het een goede plek is om even uit te rusten. Deze heesters hebben daarom een plek gekregen midden in de tuin. De volgende kamer bestaat uit groentebedden en grotere akkers, voor bijvoorbeeld maïs, aardappelen, graan of zonnebloemen. In de laatste kamer bevindt zich de plek voor de composthoop, bestaande uit 1-elementen.

De moestuin wordt omkaderd door een lage haag van 1.20 meter. Aan de zijde van de context (bij de composthoop) wordt de overgang naast de haag gevormd door een sloot met een plasberm een rietkraag.

Uitwerking pergola

De pergola vormt de hoofdingang tot de moestuin. Het is een tunnel van 20 meter lang van Europees eikenhout (fig. 8.4.32). Net als de andere constructies heeft ook deze pergola een robuuste uitstraling. De palen zijn daarom vrij dik (120x120mm). De pergola zal een dicht dak van ruiters hebben zodat men echt het gevoel van een tunnel heeft.

De pergola zal beklommen worden door kiwi (*Actinidia deliciosa*) en druif (*Vitis 'Boskoop Glory'*), vruchtdragende klimplanten. Deze klimplanten worden alleen aangeplant in plantvakken in het gras. In de verharding worden geen plantvakken gemaakt. Hier wordt gewoon doorgestraat tot aan de stalen pen (fig. 8.4.31). De klimplanten worden zo geleid dat ook het stuk boven de verharding dicht zal groeien. Dat deze delen minder dicht begroeien is niet erg, en zijn immers de ingangen tot de schooltuin en de plek voor de mindervaliden.

Zijaanzicht

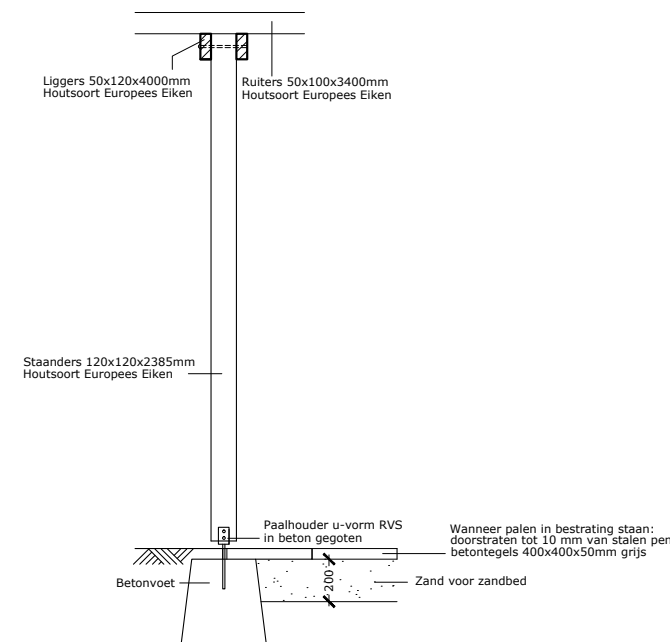

Fig. 8.4.31 Zijaanzicht van de pergola en de aansluiting op de verharding. Origineel is bijgevoegd in de bijlage.

Fig. 8.4.32 De pergola die als een tunnel beleefd wordt.

Fig. 8.4.33 Doorsnede van de centrale plek.

Moestuinbedden en gewassen

De groentebedden en akkers kunnen grofweg in vier delen in gedeeld worden (fig. 8.4.30). Voor een moestuin is het belangrijk dat er een paar heldere delen te herkennen zijn. Dit is namelijk belangrijk vanwege de teeltwisseling die jaarlijks dient plaats te vinden.

Het is gebleken dat dezelfde groentesoorten niet jarenlang op hetzelfde stuk grond kunnen worden geteeld. Vruchtwisseling is dus noodzakelijk. Deze wisseling is vooral gebaseerd op de voedingseisen die de gewassen aan de grond stellen. Er kunnen drie grote groepen worden onderscheiden, namelijk bladgroenten, wortel – en knolgewassen en peulvruchten. Deze drie soorten gewassen dienen met elkaar afgewisseld te worden, zodat een zelfde soort gewas maar eens in de drie jaar op hetzelfde stuk grond staat. Voor de inrichting van de tuin geldt hierbij dat de moestuin in minimaal drie delen zal moeten worden verdeeld. Het vierde deel van de moestuin bestaat uit de akkers, voor onder andere aardappelen en maïs.

Gewassen die veel in schooltuintjes worden geteeld zijn radijs, tuinkers, veldsla krootjes, peentjes, tuinbonen en aardbeien, allemaal vrij snel groeiende gewassen.

Tenslotte is er in de schooltuin nog een plek reserveerd voor een insectenhotel, een leerzaam element voor kinderen.

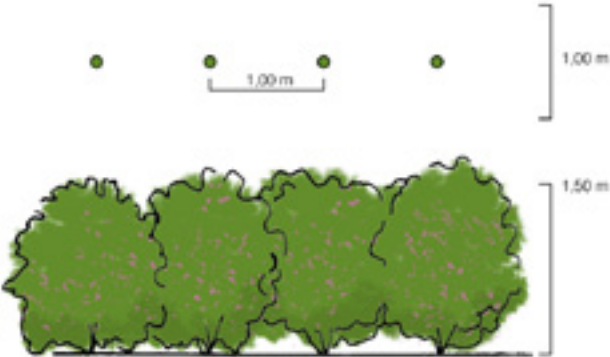

Fig. 8.4. Boven- en zijaanzicht van de *Rosa rugosa*.

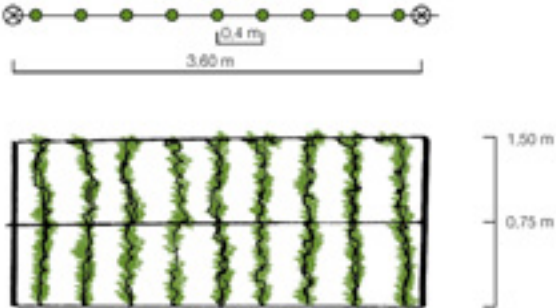

Fig. 8.4. Boven- en zijaanzicht van de *Rubus idaeus* 'Glen Cova'.

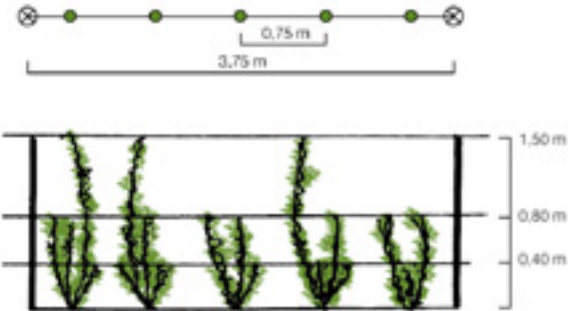

Fig. 8.4. Boven- en zijaanzicht van de *Ribes rubrum* 'Rosetta'.

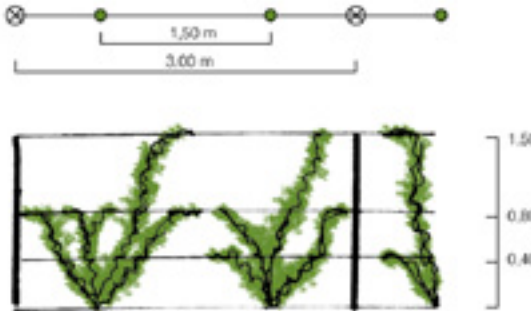

Fig. 8.4. Boven- en zijaanzicht van de *Rubus fruticosus* 'Thornless Evergreen'.

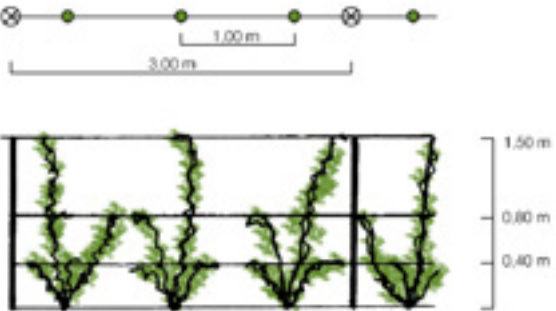

Fig. 8.4. Boven- en zijaanzicht van de *Rubus phoenicolasius*.

Beplantingstype hagen in moestuin

Sfeer en functie

De hagen in de moestuin zorgen voor een duidelijke structuur binnen de tuin. Door soorten met eetbare vruchten toe te passen krijgen ze niet alleen de functie afscheiding, maar kunnen er ook vruchten geoogst worden. De hagen passen hierdoor goed binnen het geheel van de moestuin. Telkens zal per haag één soort toegepast worden, daarom is er gekozen voor vijf verschillende soorten vruchtdragende hagen. Er is gekozen voor een soort per haag om het geheel een rustige en ordelijke uitstraling te geven.

Sortiment en aanleg

Sortiment

Ribes rubrum 'Rosetta' Aalbes
 Rosa rugosa Bottelroos
 Rubus fruticosus 'Thornless Evergreen' Braam
 Rubus idaeus 'Glen Cova' Framboos
 Rubus phoenicolasius Japanse wijnbes

Plantafstand en plantverband

De struiken worden in een rij geplant en al dan niet aan draad gebonden. Plantafstanden van de verschillende soorten verschillen en zijn terug te vinden in de tekeningen.

Materiaal

Leverantiematen struiken: 80/100
 Kwaliteitseisen: 1/1

Tijd

Binnen ongeveer 5 jaar zullen er redelijk dichte hagen ontstaan zijn en hiermee is het eindbeeld bereikt.

Elke soort behoeft een ander beheer in de tijd. Dit zal hieronder kort toegelicht worden.

Van Ribes rubrum 'Rosetta' (aalbes) dienen 3 tot 4 takken te worden aangebonden. Om de 3 tot 4 jaar zullen jonge grondscheuten moeten worden opgeleid om het oude hout te vervangen. Grondscheuten die niet als vervanger nodig zijn wegnippen.

Oude en niet productieve takken en dood hout van Rosa rugosa (bottelroos) dienen jaarlijks in maart weggesnoeid te worden. Om de struiken jong en groeikrachtig te houden behoeft het aanbeveling de struiken regelmatig uit te dunnen. De haag mag maximaal 1 meter breed worden.

Van de Rubus fruticosus 'Thornless Evergreen' (braam) worden de scheuten jaarlijks tot ongeveer 2 meter teruggesnoeid. Scheuten met doorns dienen tevens weggeknipt te worden.

Rubus idaeus 'Glen Cova' (framboos) snoeien na de oogst door de afgedragen scheuten (scheuten die reeds vruchten hebben gedragen) weg te halen. Jongere grijsblauw berijpte scheuten niet allemaal laten staan. Alleen dikke scheuten aanhouden een aanbinden (6-8 stengels per framboos).

Rubus phoenicolasius (Japanse wijnbes) kan tevens gesnoeid worden na de oogst. De takken die vruchten gedragen hebben, worden dan weggehaald. Vanaf de groei in het voorjaar dienen jonge twijgen regelmatig aangebonden te worden.

Bronnenlijst

Boeken en rapporten

Boomkwekerij Gebr. van den Berk B.V. (2004) *Van den Berk over Bomen*. 2e dr. Sint-Oedenrode: Boomkwekerij Gebr. van den Berk B.V.

Centraal Bureau voor de Statistiek (2011) *Gemeente op Maat Sliedrecht*. Den Haag/ Heerlen

Civieltechnisch Centrum Uitvoering Research en Regelgeving (1995) *Natuurvriendelijke oevers*. 2e dr. Gouda

Grote Beverborg, D.B.M., Melisie, E.J., de Wit, A.M. (2004) *Stedelijk Waterplan Sliedrecht*. Waddinxveen

Haak, A.J.H. (2005) *De menselijke maat*. Amsterdam: IOS Press BV

Jager, K., Oosterbaan, A. (1994) *Aanleg van gemengde loofhoutbeplantingen met inheemse soorten*. Haarlem: Schuyt & Co Uitgevers en Importeurs BV

Leufgen, W., van Lier, M. (2007) *Vrij spel voor natuur en kinderen*. Utrecht: Uitgeverij Jan van Arkel

van Leusen, B (2004) *Kleine waterbouwkundige constructies*. 7e dr. Groningen/Houten: Wolters-Noordhoff BV.

Oudshoorn, W. (1984) *Groenten, fruit & kruiden. Adviezen en tips voor keuze, teelt, oogst en bewaren*. 2e

dr. Ede: Zomer & Keuning Boeken B.V.

Smulders, G., Rietbergen, J., Overkamp, G., Frost-Moller, P. (2006) *Gemeente Sliedrecht, Structuurvisie Sliedrecht: 'De wereld tusse Wengerde en 't waoter'*. Vught

Elektronische bronnen

Website gemeente Sliedrecht: www.sliedrecht.nl

Kaartmateriaal

Gemeente Sliedrecht, inventarisatie bomen Burg. Feitsmapark

Gemeente Sliedrecht, Masterplan Burg. Feitsmapark

Gemeente Sliedrecht, afdeling ROBM, afdeling Projecten: projectenkaart 16-11-2011

Gemeente Sliedrecht, Waterplan Sliedrecht Functiekaart 06-01-2003

Gemeente Sliedrecht, afdeling Weg- en Waterbouw, Ontpoldering- / Waterbeheersingskaart 08-06-2009

Bijlagen

Het rapport bevat de volgende bijlagen:

Bijlage 1. Globale grondbalans

Bijlage 2. Kostenraming deelgebied

Bijlage 3. Masterplan A3 1:2000

Bijlage 4. Deeluitwerking A3 1:1000

Bijlage 5. Detailuitwerking A3 1:100

Bijlage 6. Technische profielen A3

Bijlage 7. Technisch detail brug A2

Bijlage 8. Technisch detail vlonder A3

Bijlage 9. Technisch detail pergola A2

Bijlage 10. Bestratingsdetail plein A3

Bijlage 1

GLOBALE GRONDBALANS HERINRICHTING SPORTTERREIN THORBECKELAAN SLIEDRECHT (DEELGEBIED)

Uitgangspunten

Grondsoort klei

Gescheiden afgraven

Verbeterde grond (sportvelden) gebruiken bij ophogingen in gebied

Grondwaterstand 90cm beneden maaiveld

Af te voeren grond hergebruiken bij nieuwe projecten in Sliedrecht

Te ontgraven grond

Omschrijving

1 Watergangen

Watergang geheel ontgraven

Watergang geheel ontgraven

Watergang geheel ontgraven

Watergang deels ontgraven

Watergang deels ontgraven

Totaal te ontgraven uit watergangen

opp. doorsnede in m2

aantal m1

totaal m3

opmerkingen

9,50

320

3040

10,80

148

1598,4

12,00

144

1728

9,00

24

216

18,20

47

855,4

7440

2 Cunet asfaltpaden

(Hoofd)paden 3m (diepte te ontgraven cunet: 680 mm)

Overige paden 1,5m (diepte te ontgraven cunet: 680mm)

3 Cunet paden elementverharding

Plein gebakken klinkers (diepte te ontgraven cunet: 490mm)

Plein moestuin betontegels (diepte te ontgraven cunet: 250mm)

Paden betontegels 1,2m (diepte te ontgraven cunet: 250mm)

Totaal te ontgraven uit cunet

Totaal te ongraven

2,50

375

937,5

1,50

566

849

n.v.t.

n.v.t.

118 opp. plein 220m2

n.v.t.

n.v.t.

40 opp. plein 150m2

0,36

200

72

2010

9450

Aan te vullen grond

Omschrijving

1 Watergangen

Dempen watergang midden in gebied

2 Ophogen gebied

Ophogen gebied 0,50m

Ophogen gebied 0,20m

Totaal aan te vullen grond

opp. doorsnede in m2

aantal m1

totaal

9,80

105

1030

12,30

67

825

750 opp. 3750m2

2605

Totaal af te voeren grond

6850

Aan te brengen betongranulaat

Omschrijving

Asfaltpaden

(Hoofd)paden 3m (200mm)

Overige paden 1,5m (200mm)

Paden elementverharding

Plein gebakken klinkers (150mm)

Totaal aan te brengen betongranulaat

opp. doorsnede in m2	aantal m1	totaal
0,64	375	240
0,34	566	192,44
n.v.t.	n.v.t.	35 opp. plein 220m2
		470

Aan te brengen zand voor zandbed

Omschrijving

Asfaltpaden

(Hoofd)paden 3m (400mm)

Overige paden 1,5m (400mm)

Cunet paden elementverharding

Plein gebakken klinkers (200mm)

Plein moestuin betontegels (200mm)

Paden betontegels 1,2m (200mm)

Totaal aan te brengen zand voor zandbed

opp. doorsnede in m2	aantal m1	totaal
1,36	375	510
0,76	566	430,16
n.v.t.	n.v.t.	47 opp. plein 220m2
n.v.t.	n.v.t.	32 opp. plein 150m2
0,28	200	56
		1075

Bijlage 2

GLOBALE KOSTENRAMING HERINRICHTING SPORTTERREIN THORBECKELAAN SLIEDRECHT (DEELGEBIED) prijspeil 2012

omschrijving	eenheid	hoeveelheid	prijs per	totaal bedrag
		resultaats- verplichting	eenheid in euro	in euro
VOORBEREIDENDE WERKZAAMHEDEN				
Opruimwerkzaamheden				
Opschonen terrein	m2	53870,00	€ 0,06	€ 3.232,20
Verwijderen hekwerk	m1	87,00	€ 3,50	€ 304,50
Verwijderen heesters tot 5m	are	10,00	€ 470,00	€ 4.700,00
Verwijderen kunstgras	m2	6200,00	€ 12,00	€ 74.400,00
Verwijderen asfalt	m2	1900,00	€ 35,00	€ 66.500,00
Verwijderen verharding betonstraatsteen	m2	600,00	€ 5,00	€ 3.000,00
Frezen gras	m2	500,00	€ 0,50	€ 250,00
Aanbrengen en verwijderen tijdelijke weg 0,20 betongranulaat (breedte 2,50m)	m3	80,00	€ 20,00	€ 1.600,00
GRONDWERK				
Ontgraven				
Grond ontgraven uit watergangen	m3	7440,00	€ 2,05	€ 15.252,00
Grond ontgraven uit cunet (250-1000mm)	m3	1900,00	€ 1,90	€ 3.610,00
Grond ontgraven uit cunet (<250mm)	m3	110,00	€ 3,80	€ 418,00
Verwerken				
Grond verwerken in terrein (breedte 1-5m) dempen sloot	m3	1030,00	€ 2,15	€ 2.214,50
Grond verwerken in terrein (breedte >10m) 0,50 m ophoging	m3	825,00	€ 1,50	€ 1.237,50
Grond verwerken in terrein (breedte >10m) 0,20 m ophoging	m3	750,00	€ 1,50	€ 1.125,00
Afvoeren				
Grond afvoeren	m3	6850,00	€ 15,00	€ 102.750,00
Herstellen talud				
Herstellen talud watergang	m1	170,00	€ 4,60	€ 782,00

omschrijving	eenheid	hoeveelheid resultaats- verplichting	prijs per eenheid in euro	totaal bedrag in euro	
Funderingslagen					
Leveren en aanbrengen zand voor zandbed	m3	1075,00	€ 16,00	€	17.200,00
Leveren en aanbrengen betongranulaat	m3	470,00	€ 30,00	€	14.100,00
VERHARDINGEN					
Asfaltpaden					
Leveren en aanbrengen Decoflex asfalt	m2	2000,00	€ 40,00	€	80.000,00
Elementverharding					
Leveren en aanbrengen gebakken klinkers waalformaat	m2	220,00	€ 50,00	€	11.000,00
Leveren en aanbrengen betontegels 400x400mm	m2	390,00	€ 24,00	€	9.360,00
Leveren en aanbrengen opsluitbanden 50x150x1000mm	m1	1000,00	€ 5,90	€	5.900,00
Leveren en aanbrengen opsluitbanden 100x150x1000mm	m1	450,00	€ 7,00	€	3.150,00
BOUWKUNDIGE ELEMENTEN					
Bruggen					
Leveren en aanbrengen bruggen, lengte 10-12m (Europees eiken)	st	3,00	€ 18.000,00	€	54.000,00
Duikers					
Leveren en aanbrengen duikers, lengte 4-8m	st	4,00	€ 1.560,00	€	6.240,00
Vlonder					
Leveren en aanbrengen vlonder, afm. 20000x8500mm (Europ. eiken)	st	1,00	€ 32.000,00	€	32.000,00
Pergola					
Leveren en aanbrengen pergola, afm. 20000x3400mm (Europ. eiken)	st	1,00	€ 7.500,00	€	7.500,00
Trapelement					
Leveren en aanbrengen trapelement	st	6,00	€ 90,00	€	540,00
Zitmuur					
Leveren en aanbrengen zitmuur (baksteen)	st	1,00	€ 1.450,00	€	1.450,00

omschrijving	eenheid	hoeveelheid	prijs per	totaal bedrag
		resultaats- verplichting	eenheid in euro	in euro
Prefab betonnen L-elementen				
Leveren en aanbrengen prefab betonnen L-elementen 1000x1000x1750mm	st	41,00	€ 165,00	€ 6.765,00
Leveren en aanbrengen prefab betonnen L-elementen 1000x600x1000mm	st	5,00	€ 135,00	€ 675,00
Kas				
Leveren en aanbrengen van kas in moestuin (8x10m)	st	1,00	€ 32.000,00	€ 32.000,00
Hekwerk				
Aanbrengen hekwerk kippengaas en houten palen	m1	490,00	€ 7,50	€ 3.675,00
TERREININRICHTING				
Terreinmeubilair				
Leveren en aanbrengen verlichting	st	20,00	€ 1.100,00	€ 22.000,00
Leveren en aanbrengen zitbanken	st	8,00	€ 1.400,00	€ 11.200,00
Leveren en aanbrengen afvalbakken	st	8,00	€ 1.100,00	€ 8.800,00
Leveren en aanbrengen verhoogde plantenbak (Europees eiken)	st	6,00	€ 1.750,00	€ 10.500,00
BEPLANTING				
Bomen				
Leveren en aanbrengen bomen maat 18-20 dk in gras	st	30,00	€ 290,00	€ 8.700,00
Leveren en aanbrengen bomen maat 16-18 dk in gras	st	33,00	€ 260,00	€ 8.580,00
Leveren en aanbrengen bomen maat 14-16 wg in gras	st	35,00	€ 150,00	€ 5.250,00
Leveren en aanbrengen bomen maat 14-16 dk in bos	st	20,00	€ 240,00	€ 4.800,00
Leveren en aanbrengen bomen maat 8-10 dk in bos	st	160,00	€ 190,00	€ 30.400,00
Leveren en aanbrengen boom in verharding, hoogte 5m meerstammig	st	1,00	€ 500,00	€ 500,00
Heesters				
Leveren en aanbrengen heesters 100/125	st	570,00	€ 9,00	€ 5.130,00
Leveren en aanbrengen heesters 125/150	st	8,00	€ 10,00	€ 80,00
Hagen				
Leveren en aanbrengen hagen	m1	1000,00	€ 26,00	€ 26.000,00

omschrijving	eenheid	hoeveelheid resultaats- verplichting	prijs per eenheid in euro	totaal bedrag in euro	
Vaste planten					
Leveren en aanbrengen vaste planten	m2	410,00	€ 17,50	€	7.175,00
Grasland/gazon					
Maken bloemrijk grasland	are	5,00	€ 105,00	€	525,00
Maken gazon	are	145,00	€ 135,00	€	19.575,00
ONVOORZIENE KOSTEN (10%)				€	10.019,40
SUBTOTAAL				€	750.000,00
EENMALIGE KOSTEN					
- kosten in verband met opsporen kabels en leidingen			€ 500,00		
- voorzieningen begaanbaarheid			€ 1.000,00		
- revisietekeningen/ gegevens			€ 500,00		
totaal			€ 2.000,00		
EENMALIGE KOSTEN				€	2.000,00
UITVOERINGSKOSTEN ALGEMENE KOSTEN WINST&RISICO (15%)				€	112.500,00
TOTALE BEGROTING EXCL. BTW				€	864.500,00
BTW hoog (19.00%)				€	26.933,00
TOTALE BEGROTING INCL. BTW				€	891.433,00
Prijs/m2				€	16,50
Niet opgenomen in deze raming					
Bouw van clubgebouw					
Slopen van bebouwing					
Aanleg riolering en kabels en leidingen naar clubgebouw					
Opruimwerk en grondwerk t.b.v. nieuwe bebouwing					
1e jaar onderhoud beplanting					

